gemeente Nijkerk

Kadernota 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Uitgangssituatie Kadernota 2024 3
1.2 Inhoud en leeswijzer 5
2. Actuele ontwikkelingen met financiële gevolgen 6
2.1 Financieel perspectief na 1e Berap 6
2.2 Financiële effecten Kadernota 2024 6
2.3 Belangrijke uitgangspunten 7
2.4 Loon- en prijsontwikkelingen 8
2.5 Risico's 9
2.6 Overige financiële aandachtspunten 9
2.7 Transformatieplan taakveld Sociaal 10
2.8 Programma ruimtelijke en maatschappelijke investeringen (PRMI) 2024 10
2.9 Resultaat jaarrekening 2022 en ontwikkeling algemene reserve 11
3. Voorstellen bij programma's en maatschappelijke opgaven 12
3.1 Programma 1: Perspectief Ruimte 13
3.2 Programma 2: Perspectief Sociaal 20
3.3 Programma 3: Perspectief Veilig 24
3.4 Programma 4: Perspectief Dienstverlening 26
3.5 Financiële consequenties maatschappelijke opgaven 28
4. Veranderend samenspel tussen inwoners en overheid 33
5. Afweging ambities en mogelijkheden 35
5.1 Kernboodschap afweging ambities en mogelijkheden 35
5.2 Een ongunstig financieel beeld voor de Kadernota 2024 35
5.3 Uitvoering Ontwikkelagenda in 2024 36
5.3 Heroverweging ambities en mogelijkheden in 2024 en 2025 39
5.4 Recapitulatie en voorstel voor besluitvorming 42
Bijlage: Inspanningen en activiteiten voor de komende jaren 43

1. Inleiding

Begin 2023 is onze Ontwikkelagenda 2023-2026 gepresenteerd en vastgesteld. De Ontwikkelagenda schetst het beeld van de bestuurlijke inzet voor de jaren 2023-2026 ter uitvoering van het coalitieprogramma ‘Samen wonen, samen werken, samen leven’. In de Ontwikkelagenda zijn de volgende uitgangspunten voor die uitvoering geformuleerd:

- Werken vanuit trots op onze gemeente en gemeenschap.
- Overgang van beheer naar ontwikkelgemeente.
- Rekening houden met een samenleving in voortdurende verandering.
- Bewegen naar een samenwerkende gemeente die uitdaagt en ruimte biedt.
- Van stapeling van opgaven naar slimme, samenhangende aanpakken.
- Toepassen van scherpe keuzes en prioriteitstellingen.

Bij de vormgeving van onze inspanningen hebben we vier perspectieven geformuleerd: ruimtelijk, sociaal, veiligheid en dienstverlening. Binnen en vanuit die perspectieven hebben we acht maatschappelijke opgaven geformuleerd. Daarmee hebben we vooral ook invulling willen geven aan de noodzakelijke integraliteit in onze inspanningen als bestuur en organisatie. Deze opgaven zijn:

1. Alle inwoners doen mee en horen er bij.
2. Mensen hebben een bodem in hun bestaan.
3. Een thuis voor iedereen!
4. We delen de ruimte eerlijk en optimaal.
5. Een bloeiende economie in een vitale samenleving.
6. Duurzaamheid is onze sleutel naar de toekomst.
7. Een veilige samenleving maken we samen.
8. Hoe maken we het samen mogelijk?

In de Ontwikkelagenda is aangegeven dat we onze vele ambities en uitdagingen als Nijkerk moeten waarmaken binnen een onzeker en veranderlijk kader. Die onzekerheid en veranderlijkheid speelt in voortdurende mate in de wereld om ons heen: internationaal, landelijk, regionaal en ook plaatselijk. Ook speelt dit wat betreft de wisselende beleids- en financiële kaders waarin we ons werk moeten doen. Om goed om te kunnen gaan met deze situatie geven we in de kadernota aan te willen investeren in onze organisatie. Zodat we stabiliteit en continuïteit in de uitvoering van taken kunnen versterken en borgen.

We hebben ook aangegeven dat we samen met de gemeenteraad een manier van sturen willen ontwikkelen die past bij dit onzeker en veranderlijk kader. Hierin willen we stap voor stap kunnen (bij)sturen op onze inzet bij de uitvoering van de maatschappelijke opgaven. Dit vanuit een bredere langetermijnvisie op de ontwikkeling van Nijkerk. We hebben daarvoor een viertal 'knoppen’ benoemd (ambities, risico’s, uitgaven, inkomsten), die in elke situatie in een passende combinatie kunnen worden toegepast. En dit in goede afweging en samenspel met de gemeenteraad. De jaarlijkse kadernota zien wij daarvoor als een belangrijk moment en instrument.

1.1 Uitgangssituatie Kadernota 2024

De vaststelling van de Ontwikkelagenda ligt nog geen half jaar achter ons. Toch zien we al veel veranderingen en verschuivingen op allerlei terreinen die de uitvoering van de maatschappelijke opgaven in Nijkerk beïnvloeden. Daarnaast zien we dat belangrijke financiële parameters (rente, inflatie) hun invloed doen gelden op onze financiële huishouding. We ervaren dat de Rijksoverheid nog geen duidelijkheid heeft kunnen geven over de lange termijnontwikkeling van de ondersteuning van de gemeenten (gemeentefonds). Tegelijkertijd verzet het Rijk in de eigen Voorjaarsnota financieel al wel bakens voor de komende jaren (bezuinigingen en ombuigingen). Dit betekent dat het financiële perspectief dat we in de Ontwikkelagenda schetsten aanzienlijk moet worden bijgesteld in negatieve zin.

Beleidsmatige en inhoudelijke kaders (wonen, ontwikkeling landelijk gebied, jeugdzorg, vluchtelingen, etc.) zijn ook in voortdurende verandering en stellen ons voor nieuwe vragen en uitdagingen in de komende jaren. Concreet zien we dat bijvoorbeeld bij de ontwikkelingen rond Knooppunt Hoevelaken en in de aankondiging van een mogelijke nieuwe kazerne in Zeewolde. Beslissingen die grotendeels buiten onze eigen invloedssfeer liggen, maar wel grote invloed kunnen hebben op onze planvorming en gebiedsontwikkeling in Nijkerk. Onze keuze voor stevige bijdragen in de woningbouwontwikkeling en onze ambities voor een sociaal Nijkerk brengen ons ook in het brandpunt van al die ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om de ontwikkelingen op de woningmarkt. We zullen ons daartoe moeten verhouden en er een antwoord op vinden.

Bij de opstelling van de Ontwikkelagenda hebben wij aangegeven dat wij in het proces naar de Kadernota 2024 ruimte willen zoeken om aanvullende financiële middelen te besteden aan activiteiten, om ons de komende jaren voor te kunnen bereiden op de groei- en ontwikkelambitie op de langere termijn (vanaf 2030). Daarvoor zijn toen de volgende activiteiten aangegeven:

A) de uitvoering van de economische visie;
B) realisatie zachte/harde plancapaciteit 15 à 20 ha bedrijfsterrein en ondersteuning toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB);
C) extra inzet lobby o.a. binnenhalen gelden (cofinanciering) mobiliteit/ verstedelijking, agendering projecten, belangen;
D) extra inzet landbouw in combinatie met opgaven op het vlak van water (o.a. ten behoeve van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, Regionaal Perspectief Landelijk Gebied, stikstof en regionale adaptatieplannen);
E) duurzaamheid (opgaven met betrekking tot energiearmoede, opstart energie-alliantie, netcongestie);
F) gebiedsvisies Stationsgebied/Luxool, Slichtenhorst, in combinatie met mobiliteitsstudies oostzijde Nijkerk. Door prioriteit te geven aan deze projecten kunnen we nu niet starten met de gebiedsvisies Stadshaven West en Nijkerkerveen/Holkerveen;
G) mobiliteits- en daaraan gekoppelde investeringsvraagstukken rondom Stadshaven en Hoevelaken;
H) project monument/noodbestuurspost.

Deze dus nog openstaande projecten/activiteiten (de zogenaamde A-H lijst) hebben een plek gekregen als voorstellen in deze kadernota voor 2024 en verder. Het betreft veelal incidentele uitgaven. De financiële effecten hiervan worden in hoofdstuk 2 en 3 ook benoemd. In hoofdstuk 5 wordt aangegeven hoe de financiële effecten van alle voorstellen uit deze kadernota in het totale financiële beeld passen.

We kiezen bij de uitvoering van de Ontwikkelagenda voor een manier van werken waarin onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een belangrijke meedenkende en soms meebepalende rol moeten hebben. We geloven dat we daarmee betere plannen en resultaten voor Nijkerk kunnen realiseren. Tegelijk vraagt het een andere manier van procesvoering en omgang, ook met onze eigen routines.

We nemen waar dat de ingezette ontwikkeling en versterking van onze ambtelijke organisatie wordt gehinderd door de situatie op de arbeidsmarkt en ook door incidentele oorzaken op het gebied van personeelsverloop en ziekteverzuim. Er is sprake van een grote werkdruk, in sommige situaties op en soms over de grens van het toelaatbare, en op cruciale posten van fikse kwetsbaarheid. Voor een deel verschillen we daarin niet van andere gemeenten in Nederland, maar voor een deel zijn er ook specifieke vraagstukken die om aandacht vragen. Dit stelt eisen en grenzen aan de wijze waarop en het tempo waarin veel van onze ambities daadwerkelijk kunnen worden waargemaakt.

Al met al is de route die vanuit de Ontwikkelagenda is uitgezet niet eenvoudiger geworden. Met name het financieel perspectief voor de lange termijn is substantieel negatiever en onzekerder geworden. We stevenen af op financieel zwaar weer.

Tegelijk worden met veel energie en creativiteit projecten in gang gezet en nieuwe initiatieven genomen en ondersteund. Op dit moment zijn we als gemeente op veel terreinen van betekenis voor onze inwoners. Ook zijn we voortdurend aan de slag met verbetering en versterking van onze dienstverlening. Deze kadernota beoogt om, zoals ook in de Ontwikkelagenda is geprobeerd, balans te vinden tussen enerzijds behoedzaamheid in het omgaan met risico's en financiën en anderzijds voortvarendheid als het gaat om de ambities en plannen die we voor onze inwoners willen realiseren.

1.2 Inhoud en leeswijzer

Deze kadernota start met een weergave van de financiële situatie van de gemeente in hoofdstuk 2. Daarin zijn de resultaten van de eerste Bestuursrapportage (1e Berap) als startpunt genomen. De 1e Berap wordt gelijktijdig met deze kadernota aan de gemeenteraad aangeboden.

Hoofdstuk 3 beschrijft de voortgang in de uitvoering van de acht maatschappelijke opgaven. Dit binnen het kader van de nieuw voorgestelde programma-indeling van de Begroting 2024 e.v., waarbij wordt gewerkt vanuit integrale perspectieven en integrale maatschappelijke opgaven. Deze mogelijk nieuwe programma-indeling wordt uitgangspunt voor het begrotingsproces en planning- en controlproces in de komende jaren.

Hoofdstuk 4 gaat in op de ontwikkeling in het denken over het veranderend samenspel tussen samenleving en overheid. En de inzet die daarvoor de komende periode (verder) nodig is.

In hoofdstuk 5 gaan we in op de manier waarop we onze ambities in balans kunnen brengen met de financiële en personele mogelijkheden in de komende jaren. Daarbij gaan we in op de mogelijke toepassing van de 'knoppen' die in de Ontwikkelagenda zijn geïntroduceerd voor het sturen op risico's, uitgaven, inkomsten en ambities bij de uitvoering van het coalitieakkoord. Hierbij schetsen we ook keuzemogelijkheden om met deze 'knoppen' tot een goede afweging te komen op basis van een goede dialoog. We zetten in op een fundamentele afweging daarover in de Kadernota 2025. Dan verwachten we te beschikken over de solide (lange termijn) gegevens en kunnen we ook op een verantwoorde en onderbouwde wijze scenario's en keuzes voorleggen.

Tot slot wordt in de bijlage een overzicht gegeven van geplande werkzaamheden voor de komende jaren.

2. Actuele ontwikkelingen met financiële gevolgen

In dit hoofdstuk geven we de financiële ontwikkelingen uit deze kadernota weer en het effect daarvan op het begrotingssaldo. Het valt op dat het financiële beeld van de gemeente Nijkerk steeds slechter wordt. Onderaan de streep is het begrotingssaldo nu in ieder jaar negatief. Het structurele begrotingssaldo, op basis waarvan de provincie beoordeelt of er preventief toezicht wordt ingesteld, laat in 2024 en 2025 nog een licht positief saldo zien. In 2026 en 2027 gaat deze echter aanzienlijk de min in. Er zullen dus maatregelen moeten worden genomen om dit negatieve begrotingssaldo om te buigen tot een positief saldo. Om te voorkomen dat we onder preventief toezicht komen te staan en niet langer de baas zijn over onze eigen financiën.

2.1 Financieel perspectief na 1e Berap

Voorafgaand aan deze Kadernota 2024 wordt de 1e Berap 2023 door de gemeenteraad behandeld. In de 1e Berap 2023 worden de financiële ontwikkelingen, die voortvloeien uit bestaand beleid of ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben, verwerkt, met uitzondering van een tweetal incidentele voorstellen. Hierbij valt te denken aan gestegen lasten voor onderhoud van bestaand areaal, gestegen energiekosten of hogere baten voor de diensten die we aan inwoners aanbieden. De uitkomsten uit de 1e Berap vormen het startpunt voor de Kadernota 2024. De toelichting en onderbouwing van de voorstellen die in de 1e Berap zijn verwerkt, kunt u in dat document vinden.

2.2 Financiële effecten Kadernota 2024

In hoofdstuk 3 van deze kadernota vindt u een overzicht van alle voorstellen die in dit document zijn opgenomen. Deze worden per voorstel onderbouwd en toegelicht. Deze voorstellen gezamenlijk vergen € 2,5 miljoen begrotingsruimte in 2024 en € 2,4 miljoen begrotingsruimte in het laatste begrotingsjaar, 2027. Een verder specificatie van het financiële effect van de voorstellen op het begrotingssaldo vindt u in het overzicht dat hieronder is weergegeven. Hierbij valt op dat de voorstellen die in deze kadernota zijn opgenomen in ieder jaar een negatief begrotingssaldo opleveren.

Figuur 1 Financieel overzicht Kadernota 2024

(x € 1000): saldo -/- = nadeel	**2024** saldo	**2025** saldo	**2026** saldo	**2027** saldo
Begrotingssaldo voor Kadernota 2024	**791**	**1.195**	**-378**	**-200**
Autonoom	0	0	0	-164
Beleid	-349	91	-311	-462
Prijs	-560	-560	-710	-710
Raadsbesluit	-44	-193	-364	-514
Verbonden partijen	-396	-396	-396	-396
Openstaande voorstellen Ontwikkelagenda	-1.199	-971	-670	-122
Totale afwijking kadernota	**-2.548**	**-2.029**	**-2.451**	**-2.368**
Begrotingssaldo na Kadernota 2024	**-1.757**	**-834**	**-2.829**	**-2.568**
Structureel begrotingssaldo na Kadernota 2024	**260**	**515**	**-2.903**	**-3.058**

Structureel versus incidenteel saldo
De begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn regel (ze omvatten het overgrote deel van de begroting) en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel. Structurele baten en lasten zijn de baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en meerjarenraming zijn opgenomen. Het saldo van die incidentele en structurele baten en lasten leidt tot een incidenteel en een structureel begrotingssaldo. Het verschil tussen beide saldi is meestal een onttrekking of storting in de reserves.

Autonoom

Autonome bijstellingen zijn financiële bijstellingen waar op basis van het huidige beleid van de gemeente geen keuze in te maken is. Of dit zijn bijstellingen als gevolg van veranderende wetgeving of gerechtelijke uitspraken.

Beleid

Dit betreft bijstellingen die volgen uit het toepassen van het beleid dat op dit moment door de gemeenteraad is vastgesteld. Deze bijstellingen niet verwerken zou betekenen dat de gemeente afwijkt van het door haarzelf vastgestelde beleid.

Prijs

Door inflatie en loonontwikkelingen veranderen de marktprijzen die wij moeten betalen om onze wettelijke taken en ons beleid uit te voeren. Vanwege de globale ontwikkelingen is dit thema op dit moment actueler dan ooit. Wij moeten deze effecten dus verwerken in de begroting om te voorkomen dat we bij de jaarrekening voor verrassingen komen te staan.

Raadsbesluit

Dit betreft onderwerpen waarover de gemeenteraad al een besluit heeft genomen, maar waarvan de meerjarige financiële effecten nog niet in de begroting zijn verwerkt.

Verbonden partijen

Als gemeente zijn we deelnemer in een aantal gemeenschappelijke regeling en verbonden partijen, die voor ons taken uitvoeren die efficiënter of effectiever in dat verband kunnen worden verricht. Voorafgaand aan het opstellen van de gemeentelijke kadernota presenteren deze gemeenschappelijke regelingen hun begrotingen voor het aankomende begrotingsjaar. De financiële effecten die uit deze begrotingen volgen moeten wij in onze kadernota verwerken, zodat onze kadernota een getrouw beeld geeft van de beschikbare financiële ruimte.

Openstaande voorstellen Ontwikkelagenda

Dit zijn de voorstellen die wel in de Ontwikkelagenda benoemd zijn, maar waar destijds nog geen middelen voor waren (zogenaamde A-H lijst, zie hoofdstuk 1). Dit zijn met name personele lasten die nodig zijn om de ambities die zijn opgenomen om de Ontwikkelagenda en het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) te kunnen realiseren. Het grootste deel van deze lasten is incidenteel, maar er zit ook een structurele component aan deze lijst.

2.3 Belangrijke uitgangspunten

Bij het opstellen van deze kadernota is een aantal keuzes gemaakt, die gevolgen hebben voor het financiële perspectief van de gemeente. Om de financiële overzichten goed te kunnen interpreteren is het noodzakelijk deze keuzes te benoemen en toe te lichten. Hieronder wordt dat voor de keuzes met de grootste financiële impact gedaan:

- Het financieel verwerken van de zogenaamde ‘Openstaande voorstellen Ontwikkelagenda’. In verband met de ambities die we hebben, voornamelijk op het gebied van ruimte en wonen, is het noodzakelijk dat ook de personele capaciteit beschikbaar is om die ambities te kunnen verwerkelijken. Daarom hebben we ervoor gekozen deze (voornamelijk personele) budgetten in de kadernota op te nemen. Als we hier financieel geen rekening mee houden bestaat de kans dat we onze ambities niet kunnen waarmaken. Het gaat om structurele lasten van € 0,1 miljoen en in de jaren 2024 t/m 2026 incidentele lasten van in totaal € 1,5 miljoen.
- In deze kadernota is rekening gehouden met een compensatie op de algemene uitkering van het gemeentefonds in 2024 en 2025 van € 0,4 miljoen en een korting op de algemene uitkering van het gemeentefonds in 2026 en verder, in verband met de Hervormingsagenda Jeugd. Een eerdere korting op de algemene uitkering is reeds in de begroting verwerkt. Met de Hervormingsagenda Jeugd hangen ook mogelijke besparingen samen. Deze zijn nog niet financieel verwerkt in het begrotingssaldo, maar hierop wordt verder ingegaan in hoofdstuk 5.

Figuur 2 Structureel begrotingssaldo per jaar

Structureel begrotingssaldo (x € 1000): saldo -/- = nadeel	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Stand Ontwikkelagenda	**3.055**	**3.514**	**228**	**397**
Mutatie raad maart	-6	-6	-6	-6
Mutatie 1e Berap 2023	-1.380	-1.425	-1.226	-1.226
Mutatie Kadernota 2024	-1.409	-1.568	-1.899	-2.223
Structureel begrotingssaldo na kadernota	**260**	**515**	**-2.903**	**-3.058**
Totale afwijking kadernota	**-2.548**	**-2.029**	**-2.451**	**-2.368**
waarvan:				
incidenteel	-1.139	-461	-552	-145
structureel	-1.409	-1.568	-1.899	-2.223

In bovenstaand overzicht is het verloop van het structurele begrotingssaldo te zien. Hierin valt op dat het begrotingssaldo van licht positief het eerstkomende begrotingsjaar (2024) naar stevig negatief gaat in het laatste begrotingsjaar (2027). De huidige verwachting is dat dit beeld niet door externe factoren, denk hierbij aan een hogere uitkering vanuit het gemeentefonds, positiever gaat worden. Als dit inderdaad werkelijkheid wordt, dan betekent dit dat we in de nabije toekomst onder preventief toezicht kunnen komen te staan vanuit de provincie. Dat heeft tot gevolg dat we vooraf toestemming moeten hebben van de provincie voordat we uitgaven kunnen doen. Dat beperkt de slagkracht van de gemeente ten zeerste. Daarom wordt in hoofdstuk 5 een procesvoorstel gedaan, om ervoor te zorgen dat we dit negatieve begrotingssaldo ombuigen naar zwarte cijfers.

2.4 Loon- en prijsontwikkelingen

De cijfers die hieronder zijn weergegeven zijn in de cijfers van deze kadernota verwerkt. Deze zijn dus al meegenomen aan het aan u gepresenteerde saldo na verwerking van alle voorstellen.

Figuur 3 Loon- en prijsontwikkelingen

(x € 1000): saldo -/- = nadeel			**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Prog.	**tv**	**Onderwerp**	saldo	saldo	saldo	saldo
5	3.4	Loon-prijs toeristen- en forensenbelasting	15	15	15	15
a.d	0.61	OZB-woningen	275	275	275	275
a.d.	0.62	OZB-niet woningen	195	195	195	195
a.d.	0.64	Hondenbelasting	5	5	5	5
a.d.	0.7	Algemene uitkering	1.790	1.790	1.570	1.570
a.d.	0.8	Stelpost loon-prijspeilontwikkeling	-3.490	-3.490	-3.420	-3.420
Totaal			**-1.210**	**-1.210**	**-1.360**	**-1.360**

Bij de stijging van de uitgaven wordt gerekend met de volgende parameters:

- Prijspeil: 3,9% (€ 2.010.000)
- Loonvoet: 5,2% (€ 1.480.000)
- Rente (kort geld) 2,5%
- Rente (lang geld) 3,0%
- Rente investeringen (in t+1): 2,5%
- Dekking incidentele uitgaven (die niet worden geactiveerd) door reserves: 2,5%

Het structurele effect van de aanpassing van het renteniveau is verwerkt in de 1e Berap 2023.

Deze parameters zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2023 van het CPB gepubliceerd in maart 2023.

De tariefstijging vanwege inflatie voor de belastingen is 4,3%. Dit is het gewogen gemiddelde van de loon-en prijsstijgingen.

De ontwikkeling van het loon- en prijspeilaspect in de algemene uitkering is gebaseerd op de calculatie op de nieuwsbrief van PAUW (leverancier van calculatiesoftware voor de algemene uitkering) van 31 maart 2023. Dit is een voorlopige inschatting. Bij de meicirculaire komt er meer duidelijkheid.

Per saldo eindigt het saldo van loon-en prijspeilontwikkelingen negatief met € 1.210.000 in 2024.

2.5 Risico's

Er zit nog een aantal risico's in de financiële overzichten uit deze kadernota, die niet met het blote oog waarneembaar zijn. Om u een getrouw beeld te geven van de financiële situatie van de organisatie, benoemen we deze in deze paragraaf. Hierbij is het goed om op te merken dat het ofwel niet mogelijk is om deze risico's te beperken, ofwel dat deze risicobeperkende maatregelen al zijn genomen.

- Er is nog een te realiseren besparing op de lasten van € 0,6 miljoen in de begroting 2024 vanuit de Taskforce taakveld Sociaal. De verwachting is dat dit gehaald wordt, maar er is een kleine kans dat een deel niet gerealiseerd wordt. Hierover meer in paragraaf 2.7.
- Er is nog geen duidelijkheid over de financiering van gemeentes vanuit het gemeentefonds vanaf 2026. Voorlopig lijkt 2026 te zijn afgehecht en heeft het Rijk gecommuniceerd dat er over 2027 en verder op een later moment duidelijkheid komt. De bedragen (€ 0,9 miljoen) die we hiervoor in de begroting hebben staan zijn dus allerminst zeker.
- Er is een besparing op de energielasten opgenomen in de begroting van € 0,75 miljoen in totaal ten opzichte van wat er oorspronkelijk in de begroting was opgenomen. Dit is een positieve bijstelling ten opzichte van de hoge energieprijzen waarmee in 2022 rekening werd gehouden. De verwachting is dat dit wel wordt gerealiseerd, maar in de huidige vluchtige wereld blijft dat een financieel risico.

2.6 Overige financiële aandachtspunten

We zijn in deze financiële paragraaf uitgegaan van de onderwerpen waarover bij het moment van opstellen van de kadernota duidelijkheid was. Deze zijn zo veel mogelijk in dit document verwerkt. We weten echter dat er nog ontwikkelingen volgen met een (mogelijk) financieel effect na het opstellen van dit document. Daar kunnen we geen rekening mee houden in deze kadernota. Dit zijn in ieder geval de volgende onderwerpen:

- *Meicirculaire* - Naar verwachting wordt eind mei 2023 de meicirculaire door het ministerie van financiën gepubliceerd. Deze heeft naar verwachting financiële effecten voor de gemeente Nijkerk. Hiervan is echter al een inschatting gemaakt bij de maartcirculaire en die effecten zijn wel in deze kadernota verwerkt. De financiële gevolgen van de meicirculaire worden bij het opstellen van de begroting 2024 verwerkt. We streven ernaar om de effecten van de meicirculaire aan u mee te delen voor de behandeling van deze kadernota in de gemeenteraad. Zodat hierover het gesprek kan worden aangegaan op basis van de meest actuele financiële inzichten.

- *Meerjaren Investeringsprogramma (MIP)* - Eind 2023 neemt het college een besluit over het meerjareninvesteringplan. Dit besluit heeft mogelijk een effect op de begroting, door de afschrijvings- en rentelasten als gevolg van de voorgenomen investeringen. Een voorlopige grove inschatting van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten is € 1,5 - € 2 miljoen per jaar. Over de financiële verwerking en dekking hiervan wordt bij de Kadernota 2025 een besluit aan de gemeenteraad gevraagd.
- *Benchmark bedrijfsvoering* - In 2023 wordt een benchmark op de bedrijfsvoering van de gehele organisatie uitgevoerd. De uitkomsten daarvan kunnen leiden tot keuzes ten aanzien van de bedrijfsvoering. De financiële gevolgen hiervan worden verwerkt op het moment dat hierover meer duidelijkheid is. De verwachting is dat de resultaten van deze benchmark aan de gemeenteraad worden meegegeven voor de behandeling van deze kadernota.
- *SPUK* - Een steeds meer door het Rijk gehanteerde financieringsmethode zijn specifieke uitkeringen (SPUK). De gemeente Nijkerk is scherp op de beschikbaarheid van deze SPUK's en probeert zo veel mogelijk van het al bestaande beleid aan deze uitkeringen toe te rekenen. Op deze manier kunnen we voor een deel van de lasten in de begroting dekken door een incidentele rijksbijdrage.

2.7 Transformatieplan taakveld Sociaal

In de vorige collegeperiode is vanaf het kalenderjaar 2021 een omvangrijk maatregelenpakket van bezuinigingen en besparingen samengesteld van totaal € 2,6 miljoen structureel. Dit om de destijds steeds stijgende kosten in het taakveld Sociaal te beteugelen. De primaire opdracht van de Taskforce is overzichtelijk: het terugbrengen van de kostenoverschrijding binnen het beschikbare budget.

Dit maatregelpakket van bezuinigingen en besparingen leidde tot een directe neerwaartse bijstelling van budgetten in de gemeentelijke meerjarenbegroting. De besparingsmaatregelen waren vooral bedoeld om in de uitvoering anders te werken. Werkwijzen zijn aangepast, nieuwe contracten zijn gesloten. De maatregelen van de taskforce zijn inmiddels verweven geraakt in de reguliere dagelijkse werkprocessen.

Uit de jaarrekening 2022 blijkt dat de besparingsopgave voor 2022 is gerealiseerd. In de prognose voor 2023 en volgende jaren zet deze trend zich naar verwachting door. Dit vooral door de verschuiving van geïndiceerde zorg naar meer inzet van het sociaal team Nijkerk.

Hierdoor is/wordt vanaf 2024 de tasforce besparing behaald. We kunnen daarom stellen dat de Taskforce zijn nut heeft bewezen. We zijn op koers naar een financieel bestendig taakveld Sociaal.

2.8 Programma ruimtelijke en maatschappelijke investeringen (PRMI[1]) 2024

In de raadsvergadering van november 2020 zijn de projecten ruimtelijke en maatschappelijke investeringen 2021-2025 vastgesteld. Beschikbaarstelling van elke jaarschijf moet via een apart beslispunt voorgelegd worden aan de raad. Voor 2024 staan een aantal projecten in deze planning voor een totaalbedrag van € 1.822.500. Een gedeelte van deze projecten zijn een voortzetting van de projecten die in 2021/2023 opgestart zijn. Dat zijn zes projecten voor in totaal € 572.500. Wij stellen voor deze € 572.500 in de kadernota op te nemen, conform het raadsbesluit.

Vanuit het PRMI (2024) worden voor deze kadernota geen nieuwe projecten opgevoerd.

In het PRMI voor 2022 t/m 2024 staan investeringen in De Stuw (€ 2.800.000) en de aanpak van het warmtevraagstuk voor de wijken Renselaer en Campenbuurt (€ 1.500.000) gepland. Deze projecten zullen via een afzonderlijk raadsvoorstel aan u voorgelegd worden. Voor de investering voor De Stuw is door de raad afgelopen januari de tweede kaderstelling dorpshuis Hoevelaken vastgesteld en een voorbereidingskrediet van € 500.000 beschikbaar gesteld. Bij de definitieve kredietaanvraag wordt het gehele bedrag, inclusief de kosten van het voorbereidingskrediet, ten laste van de reserve PRMI gebracht.

[1] De naam van dit Programma wordt veranderd in Meerjaren Investeringsprogramma (MIP)

In onderstaand overzicht is het totaalbeeld van het toekomstig beslag op de reserve PRMI weergegeven. Deze reserve wordt gevoed door een dotatie vanuit de algemene reserve ter hoogte van het investeringsbedrag tot een maximum van € 14.350.000, zoals vastgesteld in het raadsvoorstel van november 2020, nr. 77.

Figuur 4 Toekomstig beslag op de reserve PRMI

Projecten	2021	2022	2023	2024	2025
Beschikbaar	€ 2.440.000				
Via voorjaarsnota gevolg van beschikbaarstelling in voorgaand jaar		€ 1.330.000	€ 875.000	€ 572.500	€ 45.000
Via voorjaarsnota, nieuwe projecten		€ 1.002.500	€ 1.630.000		€ 155.000
Middels apart raadsvoorstel		€ 1.900.000*	€ 1.900.000*	€ 1.250.000*	€ 1.250.000*
Totaal	**€ 2.440.000**	**€ 4.232.500**	**€ 4.405.000**	**€ 1.822.500**	**€ 1.450.000**

Specificatie:

- 2022 = warmtevraagstuk wijk Rensselaer en Campenbuurt € 500.000 + De Stuw € 1.400.000.
- 2023 = warmtevraagstuk wijk Rensselaer en Campenbuurt € 500.000 + De Stuw € 1.400.000.
- 2024 = warmtevraagstuk wijk Rensselaer en Campenbuurt € 500.000 + Paasbos € 250.000.
- toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen € 500.000.
- 2025 = toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen € 500.000 + Paasbos € 250.000

Voor een totaal bedrag van € 6.300.000 zijn wel middelen vanuit de algemene reserve gereserveerd in het PRMI voor de bovengenoemde projecten, maar zijn nog niet beschikbaar gesteld door de raad. Hierover volgt nog een voorstel.

2.9 Resultaat jaarrekening 2022 en ontwikkeling algemene reserve

De jaarrekening 2022 laat naar alle waarschijnlijkheid incidenteel een groot positief resultaat zien van € 10,7 miljoen. Op het moment van schrijven is de accountantscontrole nog in volle gang, dus hierover bestaat nog geen zekerheid. Naar aanleiding van de accountantscontrole kunnen nog mutaties in het resultaat volgen. Naar verwachting wordt € 3,1 miljoen van dit resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. Omdat hierover nog geen besluit is genomen door de gemeenteraad wordt voor het verloop van de algemene reserve nog uitgegaan van het saldo zonder toevoeging van het resultaat bij de jaarekening 2022.

Hieronder laten we het verloop van de algemene reserve zien, uitgaande van de financiële ontwikkelingen, zoals deze in deze kadernota zijn opgenomen. De andere effecten op het verloop van het saldo van de algemene reserve zijn ook verwerkt in deze tabel. Bij deze tabel is het goed om te bedenken dat er toekomstige ontwikkelingen van invloed zijn op het verloop van de stand van de algemene reserve, waar op dit moment nog geen inzicht in is. Over de stand in de toekomst is dus allerminst zekerheid. Het verloop op basis van huidige inzichten ziet er als volgt uit:

Figuur 5 Verloop stand algemene reserve

Datum	Stand (bedragen x € 1000)
31-12-2022	8.769
31-12-2023	9.197
31-12-2024	7.270
31-12-2025	6.373
31-12-2026	3.500
31-12-2027	638

3. Voorstellen bij programma's en maatschappelijke opgaven

Om herkenbaar aan te sluiten bij de Ontwikkelagenda stelt het college een indeling van vier programma's voor die aansluiten bij de vier Perspectieven uit de Ontwikkelagenda (Perspectieven Ruimte, Sociaal, Veilig en Dienstverlening). Op 1 juni 2023 wordt een voorstel hiertoe in de raad besproken. De acht maatschappelijke opgaven zoals die zijn opgenomen in de Ontwikkelagenda hebben ieder binnen één van de vier programma's een plaats gekregen. Programma 4: Perspectief Dienstverlening is gezien het specifieke karakter opgedeeld, waarbij onder 4.2 'Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien' is opgenomen. Dit omdat deze geen goede aansluiting heeft bij de maatschappelijke opgave 4.1 'Hoe maken we het mogelijk'. De taakvelden conform BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) hebben een zo goed mogelijk aansluiting gekregen bij de maatschappelijke opgaven.

Per programma worden de maatschappelijke opgaven uit de Ontwikkelagenda beschreven en uitgewerkt aan de hand van de volgende onderwerpen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen.
3. Voornemens en voorstellen voor 2024 en verder.
4. Gevolgen financiën en organisatie.

3.1 Programma 1: Perspectief Ruimte

Opgave 1.1 Een thuis voor iedereen!

Thuis is waar je woont en leeft. Een thuis blijven bieden aan alle inwoners van Nijkerk is moeilijk omdat er een enorme druk op de woningmarkt is. We zetten vanuit onze Woonvisie de komende jaren in op het bouwen van nieuwe woningen en het verkrijgen van een betere balans tussen vraag en aanbod. We bieden op die manier kansen aan eigen inwoners en ruimte voor buurtschappen. We zetten onder andere in op alternatieve en flexibele woonvormen. Er zal wel sprake zijn van een gestage, maar niet per se van een regelmatige groei van het aanbod van woningen; daarvoor zijn de marktomstandigheden te onvoorspelbaar.

Het is ook van belang dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig, liefst in hun eigen woonomgeving, wonen en verblijven. Dat past in het toekomstbestendig en betaalbaar houden van ons sociale stelsel. In dat kader is het van belang dat we de komende jaren, samen met onze ketenpartners, inzetten op inclusieve wijken. Dit vraagt een extra inzet op het gebied van lobby.

Met onze bouwopgave en met de ontwikkeling in bestaande buurten en wijken kunnen we nieuwe vormen van 'samen wonen en samen leven' ontwikkelen. Het gaat daarbij niet alleen om fysieke en ruimtelijke aanpakken, maar vooral ook om groepen mensen blijvend op elkaar te betrekken en daarvoor de sociale infrastructuur te scheppen en te versterken.

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat Nijkerk een plek is en blijft waar het voor alle inwoners in alle levensfasen en omstandigheden fijn is om te wonen en te leven.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn inmiddels vastgestelde Woondeals regio Amersfoort en regio Foodvalley. Daarin is de ambitie hoog. Tegelijkertijd koelt de markt af en zien we dat de complexiteit bij de totstandkoming van bestemmingsplannen toeneemt. We verwachten te kunnen blijven voldoen aan de ambities vanuit de woonvisie. Daarbij gelden de volgende kanttekeningen:

- Er is meer aandacht nodig voor klimaatadaptief / energieneutraal bouwen.
- Eco-ontwikkelingen en meer aandacht voor bodem en water geeft risico op vertragingen.
- Stikstofruimte om te kunnen bouwen is een voorwaarde.
- Aanpak knooppunt Hoevelaken wordt vertraagd (zie maatschappelijke opgave 1.2). Dit heeft ook consequenties voor het onderliggend wegennet, voor de ontwikkeling van de locaties Klaarwater en Euretco, en voor de leefbaarheid in de kernen.
- Het energienet moet de extra aantallen woningen aankunnen.

De Woonzorgvisie 2.0 wordt de komende twee jaar in samenspraak met de regio en provincie conform nieuwe wet- en regelgeving opgesteld. Met specifiek aandacht voor:

- Vergrijzing vraagt om levensloopbestendige woningen.
- Kleinschalige woonvoorzieningen voor wonen met begeleiding voor uit huis geplaatste jongeren, jonge alleenstaande asielzoekers, kwetsbare ouderen die niet alleen kunnen/willen wonen.
- Inrichting woonwijken. Denk aan zaken als toegankelijkheid en begaanbaarheid voor mensen die minder goed ter been zijn, jeugd die de ruimte krijgt, ruimte voor mantelzorg.
- Specifieke doelgroepen de gelegenheid geven mee te praten met gemeente en woningcorporaties/ontwikkelaars over woonwensen en -behoeftes.
- Landelijk programma 'Een thuis voor iedereen'. Hierbij ook specifiek het doel om in 2030 geen dakloosheid meer te hebben (*Housing First*).

Algemene opgaves en ontwikkeling in de volkshuisvesting die ook onze aandacht zullen vragen:

- Meer betaalbare woningen nodig voor lagere inkomens. Ook specifiek duurzame woningen om energiekosten te drukken.
- Vraag naar betaalbare woningen voor starters (jongeren), eenpersoonshuishoudens, kleine gezinnen.
- Bouw van voor senioren geschikte woningen, zodat die kunnen doorstromen en (sociale) huurwoningen vrijkomen voor bovengenoemde groepen.

- Druk op de sociale huurvoorraad neemt verder toe: verdubbelde taakstelling huisvesting statushouders t.o.v. 2022. Ook meer alleenstaande statushouders. Daardoor veel meer woningen nodig.
- Uitdaging om de regulier woningzoekenden ook kansen te bieden gezien de toenemende vraag van statushouders, uitstromers uit instellingen, e.d.
- Ook huisvesting van asielzoekers gevraagd (Spreidingswet).
- Realiseren opgave huisvesting arbeidsmigranten.

Er is een wet Versterking regie op de volkshuisvesting in voorbereiding. Deze verplicht onder andere tot het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma per 1 januari 2026. Daaruit vloeien veel nieuwe verplichtingen voor gemeenten voort, onder andere het opstellen van een huisvestingsverordening.

Dit gaan we ervoor doen

We zien onze groeiambitie niet als doel op zich, maar als middel om de kwaliteit van wonen en leven voor onze inwoners verder te kunnen ontwikkelen. De activiteiten daartoe aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand, met een aanscherping en aanvulling op enkele aspecten.

1. *We geven aandacht aan de huidige projecten die in de pijplijn zitten (conform projectenlijst en woningbouwprognose). We prioriteren onze investeringen in mobiliteit om deze ontwikkelingen te kunnen blijven faciliteren (denk o.a. aan Klaarwater, Stadshaven en oostzijde Nijkerk).*
2. *Kerkplein en Stadshaven zijn complexe projecten, maar hebben onze prioriteit.*
3. *We realiseren 400 tot 500 flexibele woonlocaties voor specifieke doelgroepen. We onderzoeken en benutten de mogelijkheden om woningen zo veel mogelijk toe te wijzen aan inwoners uit onze eigen gemeente.*
4. *We stellen een nieuwe huisvestingsverordening op waarin we alle mogelijkheden benutten om woningen toe te wijzen aan de eigen inwoners.*
5. *We spreken met projectontwikkelaars in anterieure overeenkomsten zelfbewoningsplicht af.*
6. *We werken mee aan aanvragen voor de ontwikkeling van premantelzorgwoningen. Hiervoor is de beleidsregel premantelzorgwoning opgesteld. We evalueren de huidige leeftijdsgrens en passen deze waar mogelijk aan.*
7. *We komen met een herziening van de nota grondbeleid om situationeel grondbeleid mogelijk te maken. Hiermee hebben we de keuze tussen passief, faciliterend en actief grondbeleid, afhankelijk van de positie op het speelveld.*
8. *Tweejaarlijks actualiseren we onze prestatieafspraken met de woningcorporatie.*
9. *De welstandsnota wordt herzien in samenhang met het programma omgevingskwaliteit vanuit de omgevingsvisie.*
10. *We ontwikkelen nieuw erfgoedbeleid, ook hiervoor geldt de samenhang met het programma omgevingskwaliteit.*
11. *We komen met een herziening van het startersleningenbeleid.*
12. *Met betrekking tot wonen/woondeals/verstedelijkingsstrategieën nemen we actief deel aan de regio Amersfoort en de regio Foodvalley.*
13. *We bereiden besluitvorming voor over de opstelling van een huisvestingsprogramma (waarschijnlijk per 1 januari 2026) op grond van de (in voorbereiding zijnde) Wet versterking regie volkshuisvesting.*

Gevolgen financiën en organisatie

Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten we de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Verruiming van de startersregeling in 2024 en 2025.

Opgave 1.2 We delen de ruimte eerlijk en optimaal

De groei en ontwikkeling van Nijkerk geeft meer druk en competitie op de schaarse ruimte. We moeten daarin keuzes maken en tegelijk het veelvormige karakter van Nijkerk, Nijkerkerveen en Hoevelaken bewaken en bewaren. Dit geldt in het bijzonder voor ons vitale en robuuste buitengebied waar een rijke schakering van functies haar plek heeft en ook moet houden. De gevolgen van de ontwikkeling van landelijke functies (landbouw, recreatie, natuur en landschap) moeten we goed begeleiden en inpassen. Dit zal meer capaciteit en inzet vragen, wat nu al

merkbaar is vanuit ondernemers en inwoners in het buitengebied. Ook zal er op sommige plekken een goede afweging moeten plaatsvinden tussen meer landelijke functies en hun ruimtevraag enerzijds en ruimtelijke behoeften voor woningbouw en bedrijfsontwikkeling anderzijds.

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat de ruimte in Nijkerk voor de korte en zeker voor de lange termijn optimaal wordt verdeeld en ingericht. Vanuit openheid, transparantie en betrokkenheid van belanghebbenden zullen we soms lastige en pijnlijke keuzes moeten maken.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

- We merken dat onze ruimtelijke ontwikkeling sterk afhankelijk is van autonome ontwikkelingen in de markt (o.a. rente) en keuzes op andere niveaus (o.a. Rijk). Zo blijkt dat we voor de ontwikkeling van knooppunt Hoevelaken met een verdere horizon rekening moeten houden. Dit heeft bijvoorbeeld gevolgen voor de woningbouwprojecten die op langere termijn gepland staan en investeringen op het gebied van ov en fietsverbindingen.
- Recent heeft Defensie aangekondigd mogelijk een nieuwe kazerne in Zeewolde te ontwikkelen. De ontwikkeltijd is nog ruim tien jaar, maar bij positieve besluitvorming zullen we ook in de komende jaren hier wellicht al rekening mee moeten houden.
- Daarnaast is er een kans dat het station Nijkerk de status van Regiopoort krijgt. Dit betekent dat treinen met een hogere frequentie gebruik gaan maken van het station Nijkerk en er aanpassingen nodig zijn. Het woonmilieu van gebiedsontwikkelingen die nabij het station Nijkerk liggen, krijgen hierdoor mogelijk een ander karakter.
- De ontwikkelingen op het gebied van stikstof, natuurbeleid en mogelijke uitkoopregelingen van agrarische bedrijven kunnen invloed hebben op de ruimtelijke keuzes en mogelijkheden.
- De energietransitie en de ontwikkeling van duurzame energie vragen de komende jaren ook veel ruimte.
- Er zijn veel woningen nodig voor doelgroepen zoals arbeidsmigranten, spoedzoekers en vluchtelingen; dat vraagt extra ruimte.
- De capaciteiten van het huidige elektriciteitsnet zijn niet altijd voldoende voor de transportvraag van elektriciteit: netcongestie. Het stroomnet van TenneT en netbeheerder Liander moet verzwaard worden door het bouwen van een nieuw onderstation, het verdubbelen van het aantal middenspanningsruimtes in wijken en door het verzwaren van stroomkabels in de grond. Daarnaast neemt de productie van duurzame energie (zon, wind, bodem) toe. Door opslag van energie (accu's, waterstof) kan vraag en aanbod aan stroom meer op elkaar afgestemd worden.

Dit gaan we ervoor doen

We zullen de groei van onze gemeente blijven bezien vanuit het perspectief van een sociaal, ondernemend en leefbaar Nijkerk. De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand, wel is een aanscherping en nadere prioriteitstelling in van planvorming nodig en aanvulling op enkele aspecten.

1. *In samenhang met het mobiliteits/bereikbaarheidsvraagstuk aan de oostzijde van Nijkerk wordt een samenhangende visie ontwikkeld voor de omgeving Slichtenhorst, Station Nijkerk/Luxool/Bronswerk.*
2. *We stellen een Omgevingsvisie 2.0 op, inclusief gezondheid, bodem en landelijk gebied, en een Mobiliteitsvisie 2.0.*
3. *We zetten in op het uitwerken van de mogelijkheden van het station Nijkerk als Regiopoort en het treffen van no-regretmaatregelen in verband met het rijksbesluit van het uitstellen van investeringen in knooppunt Hoevelaten.*
4. *We zetten in op een intensievere lobby richting provincie en Rijk om doelstellingen ten aanzien van woningbouw en infrastructuur mogelijk te maken.*
5. *We nemen het initiatief voor het realiseren van de hiervoor noodzakelijke fiets/auto-infrastructuur, deelmobiliteit en verbetering van het openbaar vervoer.*
6. *We ontwikkelen tot 2030 15 à 20 ha bedrijfsterrein.*
7. *We stellen in samenhang met het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied een lokaal programma landelijk gebied op. Met betrekking tot het landelijk gebied werken we nauw samen binnen de regio Foodvalley. Daarnaast zijn we agendalid in de regio Amersfoort.*
8. *We zijn ons ervan bewust dat voor de uitvoering van de transitie landelijk gebied het Rijk heeft aangegeven dat bodem en water sturend gaan worden. Dit vereist extra inzet vanuit planologie en casemanagement voor de uitvoering.*

9. *Samen met de inwoners, stakeholders en bedrijven onderzoeken we de mogelijkheden voor het plaatsen van minimaal twee windturbines in onze gemeente. Hierbij gaan we nadrukkelijk onderzoek doen naar de effecten op de gezondheid van onze inwoners, de leefbaarheid in de wijken en de effecten op de flora en fauna en het landschap.*
10. *We zetten als college allereerst in op het benutten van alle bestaande daken voor het leggen van zonnepanelen.*
11. *Daarnaast gaan we met de grondeigenaren in de aangewezen zoekgebieden en de omwonenden in gesprek om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om 40 ha zonneweides te realiseren. We werken verder aan het omgevingsplan. Via de pilot Hoevelaken doen we hiermee onze eerste ervaringen op.*
12. *We maken een nieuw totaaloverzicht en totaalafweging van onze ruimtelijke en maatschappelijke investeringen via de actualisatie van het MIP (Meerjaren Investeringsprogramma).*
13. *Met het oog op de bereikbaarheid van Nijkerk is het van belang om meer in te zetten op goede ov en snelle fietsverbindingen naar station en voor het woon-werkverkeer, conform het STOMP-principe.*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Hondenuitlaatbeleid: op 20 april 2023 vastgesteld in de raad.
- Bloemrijke akkerranden: op 30 maart 2023 vastgesteld in de raad.
- Biodiversiteit projecten: incidenteel - dekking door externe subsidies.
- Knooppunt Hoevelaken: Rijkswaterstaat past tegelijkertijd met de reconstructie van het knooppunt Hoevelaken de plannen rondom station Hoevelaken aan conform de wensen van Nijkerk en provincie Gelderland. De bijdrage van Nijkerk hiervoor wordt geschat op € 300.000.
- Bijdrage Regio Amersfoort: uitbreiding formatie op regiobureau.
- Gebiedsvisies Stationsgebied/Luxool en Slichtenhorst.
- Mobiliteitsvraagstukken Stadshaven en Hoevelaken
- Skatepark Corlaerpark: afhankelijk van keuze raad. Als er sprake is van een investering dan wordt deze opgenomen in het MIP.

Opgave 1.3 Een bloeiende economie in een vitale samenleving

Nijkerk heeft een erkend sterk bedrijfsleven. Innovatiekracht en ondernemerschap zijn een stabiele basis onder een vitale economie, met sterke lokale en regionale uitstraling. In onze Economische visie wordt het belang van onze economische sector geplaatst binnen het kader van de ontwikkeling van onze samenleving. Bloei van de economie en bloei van ons verenigingsleven, van de leefbaarheid in onze centra, brede welvaart en inkomenszekerheid voor onze inwoners en de instandhouding van voorzieningen gaan hand in hand.

De uitdagingen daarvoor worden groter in de komende jaren. Door de transities (stikstof, energie, circulariteit) in het landelijk gebied en met name de agrarische sector en het agrifoodcluster, het toenemend belang van duurzame ontwikkeling en de druk op de ruimte komen verdienmodellen en economische processen onder druk. Ook de algemene economische vooruitzichten zijn minder rooskleurig dan de afgelopen jaren. Dit vraagt van ons dat we nog meer naast onze ondernemers gaan staan, belemmeringen wegnemen en ons bedrijfsleven ondersteunen in het benutten van kansen.

Dit willen we bereiken
We willen bereiken dat we de 'gouden wisselwerking' tussen onze bloeiende economie en onze vitale samenleving behouden en waar mogelijk duurzaam versterken in steeds uitdagender tijden. De economische visie uit 2021 biedt daarbij een goed richtsnoer, dat we overigens in nieuwe en wisselende omstandigheden toepassen.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen
Bedrijven zorgen voor levendigheid, banen en inkomsten. Dit zorgt ervoor dat de gemeente aantrekkelijk is om in te wonen, te werken en te bezoeken. De Nijkerkse economie ontwikkelt zich goed, maar we moeten de zeilen bijzetten om dit ook in de nabije toekomst zo te houden. Bedrijven hebben te maken met hoge inkoop- en productiekosten, energiecongestie, stikstofproblematiek, tekorten op de arbeidsmarkt, een veranderende vraag na de coronaperiode en schaarste aan ruime. Door samen te gaan werken kunnen ondernemers een aantal uitdagingen beter het hoofd bieden. Denk hierbij aan S*mart Energy hubs* (SEH), het werven van personeel in de foodsector, het samen versterken van de marketing, promotie en verbinding van het vrijetijdsaanbod en het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. De gemeente wil deze processen faciliteren en stimuleren, met oog voor ieders rol en verantwoordelijkheden.

Dit gaan we ervoor doen
De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand, waarbij de verdere invulling steeds concreter wordt:

1. *We stellen een uitvoeringsprogramma economische visie op, voeren de visie op de vrijetijdseconomie uit en blijven investeren in onze centrumgebieden, de verdere uitbouw van het food production cluster en de verbinding tussen binnenstad en randmeer.*
2. *We zetten in op de ontwikkeling van toekomstbestendige bedrijfsterreinen en stellen hiervoor een plan op.*
3. *We realiseren 15 à 20 ha bedrijfsterrein tot 2030.*
4. *We gaan de innovatiekracht in onze (maak)industrie versterken door een betere koppeling aan te brengen met/in de kennisas regio Foodvalley.*
5. *We richten ons op slimme combinaties van ruimtelijke ontwikkeling van werkgelegenheid en mobiliteit rondom knooppunten (station Nijkerk, Hoevelaken).*
6. *Op het vlak van duurzaamheid willen we verdere stappen zetten en o.a. samen met de netbeheerders afspraken maken over congestiemanagement. Ook gaan we een Smart Energy hub verkennen om de transitie naar waterstof voor de energie-intensieve bedrijven en de transportsector in te zetten.*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Bijdrage Regio Foodvalley.
- Uitvoeren economische visie.
- Realisatie zachte/harde plancapaciteit 15 à 20 ha bedrijfsterrein.
- Ondersteuning toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB).

Opgave 1.4 Duurzaamheid is de sleutel naar onze toekomst

Een duurzame toekomst is alleen mogelijk als we fors schakelen in onze bijdrage aan de klimaatopgaven en in de verzekering en versterking van biodiversiteit. We willen dit doen als goed voorouder van onze kinderen en (achter)kleinkinderen.

Per 2050 willen we als gemeente klimaatneutraal zijn. Daartoe zetten we in op het verminderen van het energieverbruik en de (grootschalige) opwek van duurzame energie. Dat kan alleen slagen als de opbrengsten hiervan ook in onze gemeente neerslaan en de inwoners zich mede daardoor eigenaar kunnen voelen van deze transitie.

Een duurzame toekomst is alleen mogelijk als we onze economisch basis kunnen blijven vernieuwen en versterken. Werk en inkomen blijft een sleutelfactor in een solide samenleving, maar zal wel op een nieuwe manier worden vormgegeven. Een nieuwe manier met nieuwe activiteiten en nieuwe vormen van arbeid en arbeidsdeling. We zetten in op een circulaire economie en minder restafval, op duurzame en actieve mobiliteit en het verbeteren van biodiversiteit in de woonwijken en op bedrijfsterreinen.

Dit willen we bereiken
Wij willen bereiken dat onze inwoners een prettige, duurzame fysieke leefomgeving ervaren, waar het goed wonen, werken en verblijven is. Duurzame groei is passend bij de maat en schaal van de gemeente, waarbij voorzieningen (onderwijs, sport, sociaal, etc.), mobiliteit, recreatie, werkgelegenheid zich in verhouding ontwikkelen.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen
De Rijksoverheid gaat strengere eisen stellen aan panden en productieprocessen:

- Grote bedrijven of energie-intensieve bedrijven hebben een energiebesparingsplicht.
- Kantoren moeten in 2023 voldoen aan energielabel C en in 2030 aan energielabel A.
- Per 1 januari 2030 worden wettelijke eisen gesteld aan de verhuur van corporatiewoningen en private huurwoningen.
- Vanaf 2026 wordt de hybride warmtepomp de nieuwe standaard.
- Ook utiliteitsgebouwen met slechte energielabels (E, F en G) worden aangepakt.

Daarnaast worden de volgende ontwikkelingen verwacht:

- Bedrijven hebben de wens om uit te breiden, nieuw te vestigen of productieprocessen te elektrificeren. Door netcongestie kunnen bedrijven de capaciteit in bestaande energiecontracten niet uitbreiden en worden nieuwe bedrijven niet beleverd met elektriciteit. Door op bedrijventerreinen samen energie op te wekken, op te slaan, onderling te verdelen en slim energie (balans tussen vraag en aanbod realiseren) te gebruiken komt er meer ruimte om een deel van deze wensen te vervullen. Deze nieuwe vorm van samenwerken leidt tot het ontwikkelen van een Energie Hub. Dit is het doel van het project Energie-Alliantie.
- Nijkerk participeert in het opstellen van de RES 3.0 in regioverband.
- Het besparen van energie door het aanpassen van het 'energiegedrag' is belangrijk maar zeer complex.

De doelstelling uit de Routekaart Energieneutraal Nijkerk zijn:

De route van Nijkerk naar energieneutraal in 2050 - energiebesparing

	2017	2023	2030	2035	2040	2045	2050
Duurzame energie (TJ)	180	280	900	1.700	2.300	2.500	2.548
Duurzame energie (%)	5%	8%	28%	60%	85%	96%	100%
Energiegebruik (TJ)	3.594	3.400	2.800	2.300	1.900	1.700	1.631
Energiebesparing t.o.v. 2017 (%)	0%	5%	20%	35%	50%	53%	54%
Woningen transitiegereed	500	1.500	4.400	9.700	13.800	15.500	15.922
Mobiliteit energievraag (TJ)	1.107	1.050	900	700	500	410	400

De route van Nijkerk naar energieneutraal in 2050 - opwek van duurzame energie

	2017	2023	2030	2035	2040	2045	2050
Duurzame energie (TJ)	180	280	900	1.700	2.300	2.500	2.548
Duurzame energie (%)	5%	8%	28%	60%	85%	96%	100%
Energiegebruik (TJ)	3.594	3.400	2.800	2.300	1.900	1.700	1.631
Windturbines (aantal)	-	-	2	8	8	8	8
Zonnevelden (ha)	-	40	134	159	184	184	184
Gebouwen met zonnepanelen	1.200	3.400	7.700	10.800	13.800	16.900	19.958
% van gebouwen met zonnepanelen	6%	17%	39%	54%	69%	85%	100%

Om de doelstelling voor de opwek van 2030 te halen moeten we starten met het voorbereiden van zoekgebieden voor aanvullende zonnevelden. Dit wordt in samenhang met de omgevingsvisie 2.0 voorbereid. Om de doelstelling voor energieverbruik in 2030 te halen moet het verbruik per jaar met bijna 3% dalen.

Dit gaan we ervoor doen
De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda vragen verdere aanscherping en uitwerking:

1. *We stellen een meerjarig actieplan energie op, op basis van doelen van de Routekaart Energieneutraal Nijkerk 2050.*
2. *We schrijven een paragraaf 'duurzaamheid en wonen' als onderdeel van de te actualiseren woonvisie. Dit om te borgen dat nieuwbouwprojecten en inbreidingsprojecten op moment van realisatie moeten voldoen aan dan geldende en maatschappelijk geaccepteerde bouwvoorschriften, met het laagst mogelijke energieverbruik en hoogst mogelijke energieopwek*
3. *We stellen een mobiliteitsplan 2.0 op dat het STOMP als uitgangspunt heeft en het autogebruik in Nijkerk vermindert. In dit plan wordt in het centrum en in woonwijken gewerkt aan een gedifferentieerd parkeerbeleid.*
4. *We starten een energiealliantie op met bedrijfsterreinen. Hierin willen we samen met het bedrijfsleven beschikbare elektriciteit slim benutten en samen duurzame energie opwekken, opslaan en onderling delen.*
5. *Samen met het bedrijfsleven zetten we een isolatiecampagne op om eigenaren te stimuleren kantoor- en utiliteitspanden te verduurzamen.*
6. *We stellen een actieplan circulaire economie op in 2023.*
7. *We actualiseren de visie op het Hoevelakense bos.*
8. *Vanuit de omgevingsvisie 1.0 volgen diverse programma's: programma water, programma mobiliteit, programma omgevingskwaliteit, programma inbreiding wonen en werken en het MIP.*
9. *Het opstellen van een uitvoeringsprogramma Warmte (in het verlengde van de vastgestelde warmtevisie).*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Verordening Toekomstbestendig Wonen Gelderland: uitbreiding bestaand beleid.
- Circulaire economie: middelen bedoeld voor acties die volgen uit het actieplan circulaire economie.
- Voor projectinvesteringen wordt een koppeling gemaakt met het MIP.

3.2 Programma 2: Perspectief Sociaal

Opgave 2.1 Alle inwoners doen mee en horen er bij

We staan er voor dat iedere inwoner van Nijkerk gelijke kansen heeft en dat iedereen kan meedoen. Om onze inwoners te ondersteunen in de bevordering van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid zetten we veel van de al ingezette lijnen voort. We zetten in op gezondheidsbevordering en preventie. We werken vanuit de filosofie van 'Positieve gezondheid' en 'Health in all policies'. In dat kader werken we aan een toereikend aanbod van kunst en cultuur, sport, inclusief onderwijs, welzijn, zorg en ondersteuning. In lijn met de ontwikkeling en groei van de bevolking. We werken eveneens aan het aanbrengen van meer samenhang tussen alle activiteiten die plaatsvinden. Daarnaast streven we naar een groter bereik van deze voorzieningen, waarbij we speciale aandacht geven aan onze jeugd en onze ouderen. Intimidatie en discriminatie gaan we zichtbaar tegen.

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat we een inclusieve samenleving zijn, waarin mensen dezelfde kansen en mogelijkheden hebben ongeacht hun achtergrond, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, godsdienst, seksuele voorkeur, ziekte of beperking. Je hoort er gewoon bij, er is geen onderscheid. Mensen houden rekening met elkaar en er zijn geen drempels om mee te doen.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

De werkvelden die met deze maatschappelijke opgaven verbonden zijn, zijn sterk in ontwikkeling op landelijk en lokaal niveau. Op landelijk niveau zijn er belangrijke ontwikkelingen:

- Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn er afspraken gemaakt tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en een groot aantal partijen in de zorg om de zorg toekomstbestendig te maken. Dit akkoord zal ook gevolgen hebben voor de preventieve gezondheidstaak van de gemeente en de verbindingsfunctie tussen arbeidsmarkt, gezondheid en sociaal domein.
- Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). In dit landelijk akkoord is de ambitie vastgelegd om in 2040 een gezonde generatie te hebben. Dit is in lijn met onze ambitie. Ook hierin speelt preventie een belangrijke rol.
- De Hervormingsagenda Jeugd inclusief bezuinigingen jeugdzorg (waarvan een deel recent is uitgesteld door het Rijk). De gevolgen zijn nog niet volledig uitgekristalliseerd. Wel is duidelijk dat dit grote gevolgen zal hebben voor zowel de lokale uitvoering van de jeugdzorg als de regionale samenwerking op het gebied van inkoop. Dit gaat veel impact hebben op wat we als gemeente mogelijk niet (meer) voor ouders en kinderen kunnen doen.
- De aanhoudende vluchtelingenstroom heeft geleid tot een verdubbeling van de taakstelling voor gemeenten om de het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)/AZC te ontlasten. Dat leidt ertoe dat er een enorme behoefte is ontstaan aan extra plekken voor asielzoekers en statushouders. De gemeente staat voor de uitdaging om aan deze taakstelling te voldoen binnen de krappe woningmarkt. Er is daarom dringende behoefte aan (flexibele) woningen om zowel de reguliere woningzoeker als de statushouders te kunnen huisvesten. Deze taak wordt in nauwe samenwerking met Woningstichting Nijkerk opgepakt. Daarnaast betekent een verhoogde taakstelling extra druk op de dienstverlening en bijvoorbeeld ook huisvesting van kinderen, dus ook meer vraag naar kinderopvang, onderwijsplaatsen, taalschakelklassen. Deze nieuwe inwoners, jong en oud, horen erbij. Ze moeten begeleiding en ondersteuning krijgen om te integreren binnen de samenleving zodat zij de juiste vaardigheden ontwikkelen voor een kansrijke toekomst.
  Deze ontwikkelingen op het gebied van vluchtelingen trekt een grote wissel op de organisatie. Ondanks het feit dat de kosten grotendeels gedekt worden door het Rijk en/of COA heeft dit impact op de capaciteit van de organisatie en is specifieke kwaliteit benodigd. Gelet op de structurele stroom van vluchtelingen die we de afgelopen jaren zien, zal de organisatie op dit punt ook structureel moeten worden aangepast om deze opgave te kunnen blijven ondersteunen. Het nu nog onbekende financieel effect hiervan wordt in de 2e Berap opgenomen.

In meer algemene zin zien we binnen de uitvoering van de taken in het taakveld Sociaal (gewenste) verschuivingen in accent en aandacht: van kind naar gezin, van individuele benadering naar benadering vanuit context, van medische aanpak naar sociale aanpak. In het algemeen betekent dit dat er een groter beroep gedaan wordt op en meer aandacht gegeven wordt aan het oplossend vermogen van de maatschappelijke omgeving van inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben. Tegelijkertijd doet het ook een groter beroep op de directe omgeving. Voor de gemeente is een belangrijk aandachtspunt dat er rekening wordt gehouden met een overbelasting van vrijwilligers en mantelzorgers.

Dit gaan we ervoor doen
Bij deze maatschappelijke opgave focussen we ons niet in de eerste plaats op nieuwe projecten of activiteiten. Wel richten we ons op doorwerking van houding en gedrag dat aan dit doel bijdraagt. Zowel in de breedte van onze Nijkerkse samenleving als in ons eigen handelen.

De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgaven zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand. Om optimaal effectief te zijn is het van belang dat we prioriteren en focus aanbrengen. We geven in de uitvoering van onze activiteiten extra aandacht aan het ontwikkelen van integraal beleid. We kijken hiervoor naar het interne proces en hebben aandacht voor de manier van werken (realiseren van een cultuuromslag). Tevens richten wij ons op het ontschotten van budgetten en domeinen.

1. *We maken antidiscriminatiebeleid en voeren de inclusieagenda actief uit.*
2. *We ontwikkelen een integraal sociaal beleid voor jeugd, volwassenen en ouderen met aandacht voor:*
   - een toekomstbestendig kunst- en cultuurbeleid;
   - een antidiscriminatiebeleid en een inclusieve samenleving.
3. *We monitoren de toekomstige behoefte voor de binnen- en buitensport en onderwijshuisvesting, en ontwikkelen aan de hand daarvan concrete plannen.*
4. *We gaan de inkoop Wmo (lokaal versus regionaal) herijken en versterken het contractmanagement SD/toezichthouder SD.*
5. *We geven vorm aan inclusiever onderwijs en het bieden van gelijke kansen voor Nijkerkse kinderen en jongeren. We willen het aantal jongeren zonder startkwalificatie terugdringen.*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Onderzoek binnensportaccommodaties: op 30 maart 2023 heeft de gemeenteraad het raadsvoorstel Binnensportaccommodaties vastgesteld. Daarin is besloten dat vijf van de zes gemeentelijke binnensportaccommodaties vervangen en waar nodig uitgebreid gaan worden.
- Monument / noodbestuurspost: collegevoorstel ten aanzien van het monument en de noodbestuurspost van het bestaande stadhuis is in procedure.
- Hervormingsagenda Jeugd.
- VGGM GGD: bijdrage wordt verhoogd.
- Ophoging stelpost integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs: hangt samen met concrete plannen voor onderwijshuisvesting.

Bezuinigingen binnen jeugdzorg zijn nog niet uitgewerkt, maar kunnen wel stevig doorwerken.

Opgave 2.2 Mensen hebben een bodem in hun bestaan

Het hebben van werk is elementair voor de bestaanszekerheid. Om dit te verwerven ligt de eerste verantwoordelijkheid bij onze inwoners en ondernemers. We zien het als onze verantwoordelijkheid als gemeente om eventuele belemmeringen om aan het werk te gaan weg te nemen. Oplossingen voor inwoners hierbij vragen veelal maatwerk en samenwerking tussen meerdere partijen. Wij hebben samen met onze regiogemeenten, partners en ondernemers een belangrijke rol in het creëren van randvoorwaarden voor een succesvol economisch en arbeidsmarktbeleid. Voor mensen die, buiten eigen invloed, geen werk hebben of die om andere redenen niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien biedt de gemeente een financieel vangnet en instrumenten om daar minder afhankelijk van te worden. De situatie rond energieprijzen en inflatie maakt financiële kwetsbaarheid en armoedeproblematiek onze onder of bij inwoners nog actueler. Meer specifiek richten we ons op het tegengaan van armoede en zetten we in op vermindering van laaggeletterdheid en taalachterstanden bij kinderen en jongeren.

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat onze inwoners ervaren dat ze een bodem hebben in hun bestaanszekerheid en dat ze daar waar die dreigt weg te vallen, de gemeente ervaren als een betrouwbare partner.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

In het algemeen wordt steeds zichtbaarder dat er een sterke relatie is tussen inkomensproblemen van inwoners en huishoudens enerzijds, en problemen op het terrein van gezondheid, arbeidsparticipatie, laaggeletterdheid, armoede en toegang tot de woningmarkt anderzijds. Dat vraagt van de gemeente steeds meer een integrale blik op ondersteuningsvragen van inwoners op deze terreinen. Dit borgen we in het integraal beleid voor het taakveld Sociaal.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft initiatieven genomen om dit te bevorderen en mogelijk te maken, onder meer via aanpassing van regelgeving (o.a. Participatiewet in Balans, actieplan Dichterbij dan je denkt, Breed Offensief voor mensen met een arbeidsbeperking).

Voor ons als gemeente Nijkerk vraagt dit nog meer inzet op een nieuwe benadering voor de terreinen arbeidsparticipatie, inkomensondersteuning, jeugdzorg, ondersteuning ouderen, Wmo, inburgering, etc. Deze vraagstukken zijn sterk met elkaar verbonden in het leven van onze inwoners. We zullen er rekening mee moeten houden dat inwoners, ook mensen met een baan, meer te maken krijgen met geldzorgen. We zullen er ook rekening mee moeten houden dat de inwoners die nu (bij de huidige arbeidsmarkt) nog niet deelnemen aan het arbeidsproces intensievere begeleiding nodig zullen hebben. Daarbij zullen ook werkgevers en ondernemers een belangrijke rol moeten vervullen in het verkrijgen van een startkwalificatie.

Dit gaan we er voor doen

Nijkerk heeft de afgelopen jaren een sociale praktijk gebouwd waarbinnen deze maatschappelijke opgave al voor een belangrijk deel wordt gerealiseerd. We zien dat ook onze inwoners het de komende jaren moeilijker kunnen krijgen en dat aanvullingen en aanscherpingen op de huidige praktijk nodig zijn. De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand.

Er is beleidsmatig geen reden om hierin (nader) te prioriteren. Wel zullen al deze acties in samenhang met elkaar worden ontwikkeld gezien de onderlinge relatie en afhankelijkheden. Mogelijk zal wel herordening moeten worden aangebracht vanuit de organisatorische en financiële mogelijkheden die we als gemeente hebben om dit de komende jaren uit te voeren. We verwachten dat enkele activiteiten die in de Ontwikkelagenda voor 2023 zijn geprogrammeerd in 2024 moeten worden uitgevoerd. Dit heeft te maken met de werkdruk in de organisatie. Op dit moment wordt de (extra) capaciteit voor de uitvoering van de Ontwikkelagenda opgebouwd. Dit kan ook nog doorwerken naar de productie en planning in 2024

Het wordt steeds duidelijker dat het voorzien in bestaanszekerheid van inwoners alleen mogelijk is vanuit een brede verantwoordelijkheid van overheid, samenleving en inwoners. Lokale ondernemers, het verenigingsleven, onderwijsinstellingen en andere organisaties vormen met elkaar een maatschappelijk weefsel waar inwoners ondersteuning en deelname aan kunnen ontlenen. Het onderhouden en stimuleren van dit weefsel vanuit de gemeente is zeker zo belangrijk als de uitvoering van de specifiek gemeentelijke taken op dit terrein.

Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave nemen we ons de volgende activiteiten voor:

1. *We ontwikkelen een nieuwe visie op werk (optimaliseren van de randvoorwaarden voor een succesvol economisch en arbeidsmarktbeleid).*
2. *We ontwikkelen nieuw armoedebeleid.*
3. *We maken een uitvoeringsplan schuldhulpverlening.*
4. *We onderzoeken de volledige gemeentelijke ontschotting (via het taakveld Sociaal) bij de ondersteuning van de bestaanszekerheid van onze inwoners.*
5. *De integrale toegang wordt verder doorontwikkeld (via bijvoorbeeld de Doorbraakmethode) en we verkennen stress-sensitieve dienstverlening in de breedte van het taakveld Sociaal.*
6. *Het door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangekondigde beleid (o.a. wetsvoorstel Breed Offensief) brengt voor de gemeente waarschijnlijk aanpassing van taken en regels met zich mee. Deze zullen in nieuw beleid of verordeningen moeten worden vastgelegd. De VNG zal hierin komen met een handreiking. Dit zal op mogelijke andere terreinen ook het geval zijn.*

Gevolgen financiën en organisatie

Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Bijstandsbudget voor re-integratieactiviteiten.

3.3 Programma 3: Perspectief Veilig

Opgave 3. Een veilige samenleving maken we samen

Veiligheid is een kernwaarde in het bestaan van onze inwoners. Het bevorderen van veiligheid en van veiligheidsgevoel is een brede verantwoordelijkheid van inwoners, organisaties en overheden. De gemeente speelt een belangrijke rol op verschillende terreinen:

- Ondermijning, met name drugsproblematiek, zorgfraude, (arbeids)uitbuiting, BIBOB-beleid; verwarde personen.
- Crisisbeheersing en openbare orde/handhaving.
- High impact crime (speelt in mindere mate, maar moet wel oog voor blijven).
- APV-vergunningen, waaronder evenementenvergunningen.

We zien dat kinderen en jongeren al op steeds jongere leeftijd bij (drugs)criminaliteit betrokken raken. We willen dit samen met ouders, onderwijs, jeugd- en jongerenwerk en politie tegengaan.

De ontwikkeling van deze thema's zijn het best vast te leggen en te monitoren in uitgangspunten en doelstellingen. Deze doelstellingen komen grotendeels overeen met het Integraal veiligheidsplan dat we samen met Barneveld en Scherpenzeel opstellen. Uitgangspunten daarvoor zijn onder meer dat we onze informatiepositie versterken en ons waar mogelijk richten op een gebiedsgerichte en persoonlijke aanpak. We zetten in op een goede verhouding tussen preventieve en repressieve maatregelen.

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat het veiligheids- en handelingsbewustzijn van inwoners, inwonersgroepen, organisaties en ondernemers wordt versterkt. We werken samenlevingsgericht en vergroten daarmee de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

De veiligheid van onze lokale samenleving wordt bepaald door ontwikkelingen op allerlei niveaus:

- Op internationaal niveau is er nog steeds een potentieel dreigende en onrustige situatie vanwege de oorlog in Oekraïne. De wereld als geheel raakt steeds meer verdeeld in kampen en dat is ook te merken in de lokale samenleving.
- Economische ontwikkelingen zijn onvoorspelbaarder, ook op het niveau van individuele huishoudens.
- De verleiding van 'snel geld' is aantrekkelijk voor sommige groepen, zeker ook voor bepaalde groepen jongeren.
- De digitalisering biedt veel nieuwe mogelijkheden voor criminele activiteiten.
- De beïnvloeding van de bovenwereld door de onderwereld neemt nieuwe en grotere vormen aan.

De rol en de mogelijkheden die wij hebben als gemeente zijn per definitie beperkt. Veel van bovenstaande vraagstukken vragen een regionale, landelijke of zelfs internationale aanpak. Als gemeente kunnen wij wel in de haarvaten van de samenleving verkeerde ontwikkelingen en tendensen signaleren en soms aan de bron bestrijden of voorkomen. Belangrijk daarin is de integrale blik en oog voor situaties (bijvoorbeeld bij groepen jongeren, gezinnen en ondernemers) en ontwikkelingen die in potentie risicovol zijn voor het ontwikkelen van gevaarlijke of criminele activiteiten.

Dit gaan we ervoor doen

De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand.

1. *We ontwikkelen en realiseren de uitvoering van een Integraal veiligheidsplan 2019-2023, het plan van aanpak ondermijning, BIBOB-beleid, camerabeleid en een plan van aanpak mensenhandel.*
2. *We borgen de uitvoering van het handhavingsbeleid en evenementenbeleid.*
3. *We ontwikkelen een aanpak voor jongerenoverlast en jongerencriminaliteit.*

Belangrijke aanvullende aandachtspunten voor de komende periode zijn:

- *Meer aandacht en oog voor aanpak van criminaliteitspreventie onder groepen jongeren.*
- *Actiever bemoeizorg inzetten op plekken waar dit een positief effect kan hebben voor inwoners of buurt (bijvoorbeeld straatcoaches).*
- *Aanscherping handhaving/toezicht op het gebied van zorg en veiligheid om gevaarlijke situaties en ook misbruik van voorzieningen te voorkomen.*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Cameratoezicht: huur mobiele camera's en uitkijken vaste en mobiele camera's.
- De inzet van straatcoaches.
- Bijdrage VGGM brandweer wordt verhoogd.

3.4 Programma 4: Perspectief Dienstverlening

Opgave 4.1 Hoe maken we het samen mogelijk?

We kunnen als gemeente op heel veel terreinen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners helpen en faciliteren om dingen voor Nijkerk mogelijk te maken. Natuurlijk zijn er regels nodig en is niet alles mogelijk. Maar onze basishouding is om zo veel mogelijk in te zetten op wat wél mogelijk is. Dit betekent onder meer dat we meer vanuit resultaten en bedoeling kijken naar initiatieven en plannen en minder vanuit onze beleids- en systeemwerkelijkheid.

Daarvoor moeten we flexibeler en integraler kunnen werken. Dat stelt (hogere) eisen aan onze eigen informatie- en sturingsinstrumentarium waarmee we overzicht kunnen houden en risico's kunnen beheersen. Ook onze interne processen en interne dienstverlening (o.a. ICT) moeten we hierop doorontwikkelen.

Het vraagt ook ondersteuning in houding en gedrag. Van onze medewerkers en zeker ook van ons als bestuurders. Dit kan alleen werken als onze inwoners duidelijk weten waar ze aan toe zijn met ons en weten wat ze wel en niet kunnen verwachten. Rolbewustheid en -vastheid, betrouwbaarheid en openheid zijn kernwaarden die door heel ons gemeentelijk functioneren moeten doorklinken.

Op basis van deze drie variabelen ontwikkelen we serviceformules die worden uitgewerkt in onder andere het project servicecentrum. De samenwerking binnen het verband van Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (BLNP) moet dienstbaar zijn aan de processen en van invloed op de kwaliteit die we leveren voor onze inwoners.

Het nieuwe dienstverleningsconcept krijgt ook invulling door de werkwijze en inrichting bij de overgang naar ons nieuwe gemeentehuis. We gaan daar werken met een nieuwe serviceformule en mensen kunnen ons op meerder manieren bereiken (het project Omnichannel).

Dit willen we bereiken

We willen bereiken dat inwoners van Nijkerk de gemeente ervaren als een dienstverlenende en betrouwbare partner in ontwikkelingen en initiatieven, die doet wat mogelijk is voor en met de inwoners binnen gestelde kaders en richtlijnen.

Stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen

Momenteel wordt het concept Servicecentrum uitgewerkt. Het Servicecentrum is geen plek of een team, maar een organisatie-eenheid: het geheel waarbinnen diverse activiteiten plaatsvinden ter uitvoering van goede dienstverlening. Het is een uitgebreide dienstverlening, waarbij de inwoner bij voorkeur in één keer geholpen wordt door de generalist. Bij een complexere vraag wordt de inwoner bij voorkeur direct door de specialist geholpen. Als dit niet mogelijk is, doet de generalist een goede uitvraag, zodat de specialist een juiste en volledige vraag heeft en goed kan reageren. In dit hele proces heeft de inwoner de kanaalkeuze volgens de Omnichannel-gedachte en zal de inwoner altijd hetzelfde antwoord mogen verwachten. We werken uit wat er nodig is om de reactie op een complexe vraag van een bezoekende inwoner ook direct fysiek of hybride mogelijk te maken.

Het Servicecentrum plaatst dienstverlening centraal binnen de organisatie en zal met Omnichannel leidend zijn in de gemeentelijke visie op dienstverlening. Dit betekent dat de regie van kanalen binnen het Servicecentrum komt en verantwoordelijkheden, rollen en profielen van medewerkers van verschillende teams mogelijk moeten worden aangepast.

De interne dienstverlening krijgt in belangrijke mate vorm vanuit de teams die samenwerken in BLNP verband. Deze samenwerking is opgezet in 2017 als Regeling Zonder Meer met de gemeenten Bunschoten, Leusden en Putten. De afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de doorontwikkeling van deze samenwerking. Binnenkort wordt aan de raad een voorstel voorgelegd om deze doorontwikkeling verder vorm te geven.

We maken als gemeente een participatievisie. Als deze visie door de raad wordt vastgesteld, heeft dit consequenties voor veel taakvelden: bij beleidsvorming of activiteiten van de gemeente wordt participatie de norm. Omgevingsbewust werken en participatie als uitgangspunt zorgen voor een optimale relatie met de samenleving en leveren betere plannen op. Belangrijk is dat dit meer tijd kost en ook meer financiële kosten met zich meebrengt. Binnen de bestaande organisatie betekent dit dat de nadruk meer komt te liggen op kwaliteit, wat ten koste gaat van kwantiteit. Minder, maar betere plannen.

Dit gaan we ervoor doen:
De activiteiten voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave zoals aangegeven in de Ontwikkelagenda blijven in stand:

1. *We realiseren een Servicecentrum met als uitgangspunt het dienstverleningsconcept 2020.*
2. *In onze processen worden rechtmatigheid en verantwoording geborgd.*
3. *We verbeteren ons zicht op de beheersing van risico's o.a. door het opstellen van een nota Misbruik en oneigenlijk gebruik.*
4. *We maken onze rol explicieter in processen, o.a. via actualisatie van de participatievisie.*
5. *We versterken onze interne dienstverlening door het uitwerken van een i-visie (in BLNP-verband), het schrijven van de nota Informatieveiligheid en het professionaliseren van inkoop- en contractmanagement.*

Gevolgen financiën en organisatie
Voor de uitvoering van deze maatschappelijke opgave verwachten wij de volgende financiële consequenties voor 2024 e.v., zoals nader toegelicht in paragraaf 3.5 'Financiële consequenties Maatschappelijke opgaven':

- Extra inzet lobbyist.
- Extra inzet landelijk gebied: voor de uitvoering van de aanpak van het stikstofprobleem, het beleid bodem en water sturend en de inzet voor natuurbehoud.
- Archief: instandhouding of uitbesteding van een archiefbewaarplaats en het gebruik van een verplicht *e-Depot*.

3.5 Financiële consequenties maatschappelijke opgaven

Figuur 6 Saldo Kadernota 2024 nieuwe programma-indeling

(x € 1000): saldo -/- = nadeel	2024 saldo	2025 saldo	2026 saldo	2027 saldo
Beginstand Kadernota 2024	**791**	**1.195**	**-378**	**-200**
Perspectief Ruimte				
1.1. Een thuis voor iedereen	8	15	23	30
1.2. We delen de ruimte eerlijk en optimaal	-753	-412	-433	-163
1.3. Een bloeiende economie in een vitale samenleving	-576	-348	-313	-160
1.4. Duurzaamheid is de sleutel naar onze toekomst	-59	-26	-44	-61
Perspectief Sociaal				
2.1. Alle inwoners doen mee en horen er bij	-46	-186	-567	-1.022
2.2. Mensen hebben een bodem in hun bestaan	100	100	100	100
Perspectief Veiligheid				
3.1 Een veilige samenleving maken we samen	-156	-106	-106	-106
Perspectief Dienstverlening				
4.1. Hoe maken we het samen mogelijk?	-506	-506	-401	-276
4.2. Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	-560	-560	-710	-710
Totale afwijking Kadernota 2024	**-2.548**	**-2.029**	**-2.451**	**-2.368**
Saldo Kadernota 2024	**-1.757**	**-834**	**-2.829**	**-2.568**

Figuur 7 Uitsplitsing saldo Kadernota 2024 per maatschappelijke opgave

(x € 1000): saldo -/- = nadeel		2024	2025	2026	2027
Opgave	**Onderwerp**	saldo	saldo	saldo	saldo
1.1	Verruiming starterslening	8	15	23	30
1.2	Hondenuitlaatbeleid	-24	-23	-44	-44
1.2	Bloemrijke akkerranden	-20	-20	-20	-20
1.2	Biodiversiteit projecten	-40	0	0	0
1.2	Knooppunt Hoevelaken	-300	0	0	0
1.2	Bijdrage Regio Amersfoort	-53	-53	-53	-53
1.2	Gebiedsvisies Stationsgebied/Luxool en Slichtenhorst	-270	-270	-270	0
1.2	Mobiliteitsvraagstukken Stadshaven en Hoevelaken	-46	-46	-46	-46
1.2	Skatepark Corlaerpark	PM	PM	PM	PM
1.3	Bijdrage Regio Foodvalley	-100	-100	-100	-100
1.3	Foodvalley lopende begroting	-60	-60	-60	-60
1.3	Uitvoering economische visie	-35	-35	0	0
1.3	Realisatie zachte/harde plancapaciteit 15 à 20 ha bedrijfsterrein	-228	0	0	0
1.3	Ondersteuning toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB)	-153	-153	-153	0
1.4	Verordening Toekomstbestendig Wonen Gelderland	-9	-26	-44	-61
1.4	Circulaire economie	-50	0	0	0
2.1	Binnensportaccommodaties	0	-150	-300	-450
2.1	Monument / noodbestuurspost	-161	-161	0	0
2.1	Hervormingsagenda jeugd	378	388	-4	-145
2.1	VGGM GGD	-263	-263	-263	-263
2.1	Ophoging stelpost IHP onderwijs	0	0	0	-164
2.2	Bijstandsbudget voor re-integratieactiviteiten	250	250	250	250
2.2	Bijstandsbudget voor re-integratieactiviteiten	-150	-150	-150	-150
3.1	Cameratoezicht	-33	-33	-33	-33
3.1	Straatcoaches	-50	0	0	0
3.1	VGGM brandweer	-73	-73	-73	-73
4.1	Extra inzet lobby	-76	-76	-76	-76
4.1	Extra inzet landelijk gebied	-230	-230	-125	0
4.1	Archief	-200	-200	-200	-200
4.2	Loon- en prijsontwikkelingen	-1.210	-1.210	-1.360	-1.360
4.2	Stelpost energie	650	650	650	650

PM = pro memorie, effecten zijn niet met voldoende betrouwbaarheid in te schatten

Toelichting onderwerpen per maatschappelijke opgave

1.1 Verruiming starterslening

Verruiming van de regeling (verhogen inkomensnorm en/of maximaal leenbedrag). Incidenteel in 2024 in 2025. Beide jaren € 500.000 rentelast van 2,5% tegenover een rentebaten 1%.

1.2 Hondenuitlaatbeleid

Op 20 april 2023 vastgesteld in de raad.

1.2 Bloemrijke akkerranden

Op 30 maart 2023 vastgesteld in de raad.

1.2 Biodiversiteit projecten

Incidenteel - dekking door externe subsidies.

1.2 Knooppunt Hoevelaken

In het kader van de reconstructie van het knooppunt Hoevelaken heeft de gemeente Nijkerk samen met de provincie besloten om station Hoevelaken een impuls te geven. Door de stationsomgeving uit te breiden met extra fietsenstallingen en door de entree op een goede wijze aan te laten sluiten op de Stoutenburgerlaan. Rijkswaterstaat heeft zich hieraan geconformeerd en past het station conform de wensen van Nijkerk en provincie Gelderland in, tegelijkertijd met de reconstructie van het knooppunt Hoevelaken. Aangezien de overeenkomst inmiddels is opgesteld en akkoord is voor alle drie partijen, is de wens om deze na bestuurlijk akkoord ook te laten ondertekenen. Een onderdeel van het bestuurlijk akkoord is de bijdrage van Nijkerk. Deze wordt geschat op € 300.000.

1.2 Bijdrage Regio Amersfoort

Verhoogde bijdrage aan Regio Amersfoort. Betreft structurele uitbreiding van formatie op Regiobureau, vanwege:

- steeds groter wordende vraag om inhoudelijke dossiers in regioverband op te pakken;
- ontwikkeling van lobby activiteiten. Waarvan het de bedoeling is dat deze uiteindelijk zichzelf terugverdienen met het binnenhalen van subsidies e.d.

1.2 Gebiedsvisies Stationsgebied/Luxool en Slichtenhorst

Personele inzet voor de Gebiedsvisies Stationsgebied/Luxool en Slichtenhorst, in combinatie met mobiliteitsstudies noord-oostzijde Nijkerk. Indien geen middelen beschikbaar gesteld worden in capaciteit kunnen de gebiedsontwikkelingen Klaarwater en Stadshaven niet ontwikkeld worden of lopen ze vertraging op.

1.2 Mobiliteitsvraagstukken Stadshaven en Hoevelaken

Personele inzet voor de mobiliteits- en daaraan gekoppelde investeringsvraagstukken rondom Stadshaven en Hoevelaken.

1.2 Skatepark Corlaerpark

Afhankelijk van keuze raad.

1.3 Bijdrage Regio Foodvalley

Verwachte verhoogde bijdrage aan de regio Foodvalley, voor een versterking op de uitvoeringsorganisatie en voor het aantrekken van extra formatie.

1.3 Foodvalley lopende begroting

In verband met lopende begroting Regio Foodvalley.

1.3 Uitvoering economische visie

Personele inzet voor de uitvoering van de economische visie (uit de openstaande voorstellen Ontwikkelagenda) wordt uitgegaan van een bedrag van € 35.000 werkbudget per jaar voor 2023-2025.

1.3 Realisatie zachte/harde plancapaciteit 15 à 20 ha bedrijfsterrein

Personele inzet voor de realisatie zachte/harde plancapaciteit 15 à 20 ha bedrijfsterrein. Gelet op de reserveringen en het uitgiftetempo is de verwachting dat bedrijventerrein De Flier in 2029 nagenoeg uitgegeven zal zijn. Er is dus haast om te gaan starten met een gebiedsvisie van uitbreiding van dit bedrijventerrein. Als niet op tijd gestart wordt stagneert de groei en ontstaat een scheve balans tussen wonen en werken en een grotere uitgaande pendel.

1.3 Ondersteuning toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB)

Personele kosten voor de voor de ondersteuning toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB). Niet acteren beïnvloedt op langere termijn kwaliteit bedrijfsterreinen en vestigingsklimaat bedrijven.

1.4 Verordening Toekomstbestendig Wonen Gelderland

Uitbreiding bestaand beleid (rentebaten 0,75% en -lasten 2,5%) € 500.000 in 2023, 2024 e.v. € 1 miljoen.

1.4 Circulaire economie

In 2023 bestaan de kosten uit het opstellen van het actieplan circulaire economie (eenmalig) en de bijdrage voor circulaire economie aan Foodvalley (structureel). De aanvullende € 50.000 in 2024 zijn bedoeld voor acties die volgen uit het actieplan circulaire economie. Of dit een structureel bedrag wordt, zal blijken uit het actieplan waar nu aan wordt gewerkt.

2.1 Binnensportaccommodaties

Er is een analyse uitgevoerd naar vraag en aanbod van de gemeentelijke binnensportaccommodaties tot 2040. Het is nodig om de bestaande capaciteit uit te breiden en het verouderde aanbod aan sporthallen en sportzalen te vernieuwen. Dit is uitgewerkt in een meerjareninvesteringsplan voor de periode van 2023 tot en met 2032. De stelpost binnensport is een nieuwe stelpost. Op dit moment kennen we alleen een stelpost buitensport.

In het raadsbesluit 2023-007 van 30 maart 2023 heeft de raad met inachtneming van de aangenomen amendementen 4.1 en 4.2 besloten:

> "5. in te stemmen met de fasering en de financiële uitwerking voor de vervanging van de vijf sporthallen/sportzalen zoals opgenomen in bijlage 1 door vanaf 2025 jaarlijks, dus cumulatief structureel, € 150.000 extra toe te voegen aan de stelpost binnensport en deze stelpost op te nemen in de Kadernota 2024"

Met beslispunt 5 heeft de raad besloten om de jaarlijks cumulatieve verhoging van de stelpost binnensport (op taakveld 5.2) met € 150.000 per jaar op te nemen in de Kadernota 2024.

2.1 Monument / noodbestuurspost

Collegevoorstel ten aanzien van het monument en de noodbestuurspost van het bestaande stadhuis is in procedure. Vanuit de kaderstelling zal een programma van eisen en functionele eisen moeten worden opgesteld m.b.t. het monument en noodbestuurspost. Indien geen middelen beschikbaar worden gesteld kan dit invloed hebben op de planning van de bouw van de eerste fase Stadshaven (plaats huidige gemeentehuis).

2.1 Hervormingsagenda jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beheersbaar te maken. Op basis van de meest recente gegevens ontvangen we in 2024 en 2025 een hogere bijdrage vanuit de algemene uitkering van het gemeentefonds. Vanaf 2026 wordt deze bijdrage naar beneden gebracht. Voorlopig is nog niet duidelijk wat de precieze maatregelen zullen zijn die uit deze Hervormingsagenda Jeugd volgen, maar de verwachting is dat hieruit ook een lastenverlaging zal komen. Dit wordt nog niet financieel verwerkt in deze kadernota, maar hierop wordt verder ingegaan in hoofdstuk 5.

2.1 VGGM GGD

Op basis van de voorgestelde begroting van de VGGM GGD wordt de bijdrage aan deze verbonden partij verhoogd.

2.1 Ophoging stelpost IHP onderwijs

We stellen dit jaar een integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs op. Daarmee brengen we de financiële consequenties voor onderwijshuisvesting in beeld.

2.2 Bijstandsbudget voor re-integratieactiviteiten

Gezien de werkelijke baten en lasten van de bijstandsverlening over de afgelopen twee jaar, is het vanaf 2023 de verwachting, dat er € 250.000 van dit budget kan worden afgeraamd. Hier wordt voorgesteld om deze budgettaire ruimte gedeeltelijk in te zetten voor de met inwoners geplande re-integratieactiviteiten. Deze activiteiten dragen bij aan de mogelijke activering en uitstroom van bijstandsgerechtigden en daarmee uiteindelijk minder uitkeringskosten. Voor 2023 komt dit neer op een benodigd bedrag van € 75.000 en vanaf 2024 € 150.000 structureel.

3.1 Cameratoezicht

Voor de aanschaf van nieuwe vaste camera's moet incidenteel € 35.000 geïnvesteerd worden en € 15.000 extra structureel. Dat structurele bedrag is voor het uitkijken van de beelden. Voor de huur van een mobiele camera plus het uitkijken is jaarlijks € 10.000 extra budget nodig. Daarnaast is € 8.000 nodig voor kapitaallasten.

3.1 Straatcoaches

Voor het afgeven van een subsidie voor straatcoaches wordt een jaarlijks bedrag van € 50.000,- gevraagd, waarvoor een deeltijd professional kan worden ingezet. Dit bedrag wordt in eerste instantie voor twee jaar gevraagd, 2023 (1e Berap) en 2024 (Kadernota 2024) . Na twee jaar wordt geëvalueerd of de straatcoaches het gewenste effect hebben. De besluitvorming over de inzet van straatcoaches moet nog plaatsvinden.

3.1 VGGM brandweer

Op basis van de voorgestelde begroting van de VGGM brandweer wordt de bijdrage aan deze verbonden partij verhoogd.

4.1 Extra inzet lobby

Om de positie van Nijkerk binnen de regio te versterken is het de voorkeur om een lobbyist in te zetten.

4.1 Extra inzet landelijk gebied

Op dit moment is het onvoldoende duidelijk wat de uitvoering van de aanpak van het stikstofprobleem wordt en wat het beleid bodem en water sturend en de inzet voor natuurbehoud precies inhouden. Duidelijk is wel dat deze ontwikkelingen een grote impact hebben op onze organisatie. Binnenkort verwachten we meer duidelijkheid over de regionale uitvoeringsorganisatie van piekbelasters (o.a. de stoppersregeling) en de uitvoeringsorganisatie RPLG (Regionaal Perspectief Landelijk Gebied). Dit vraagt om extra capaciteit van een strategisch adviseur landelijk gebied en extra inzet op het gebied van communicatie. Vanuit de regionale uitvoeringsorganisatie ligt de vraag bij de gemeente om een casemanagers te leveren die onafhankelijk de agrariër informeert, adviseert en begeleidt. De transitie van de landbouw vraagt tevens extra inzet van planologen.

4.1 Archief

De gemeente Nijkerk werkt sinds 2017 in toenemende mate digitaal. In 2024 is de verhuizing voorzien naar het nieuwe gemeentehuis waar geen ruimte is voor een fysiek archief. Om aan de wettelijke archieftaken te blijven voldoen is onderzoek gestart. Dit is nog niet afgerond. Op dit moment gaan we uit van een raming van jaarlijks € 200.000 voor de instandhouding of uitbesteding van een archiefbewaarplaats en het gebruik van een verplicht *e-Depot*.

4.2 Loon- en prijsontwikkelingen

Zie hoofdstuk 2 paragraaf 2.4 Loon- en prijsontwikkelingen.

4.2 Stelpost energie

De stelpost kan € 650.000 worden verlaagd vanwege marktonwikkelingen op de energiemarkt.

4. Veranderend samenspel tussen inwoners en overheid

In de Ontwikkelagenda hebben we aangegeven dat we als gemeente onze rol in maatschappelijke processen en beleidsprocessen willen en ook moeten herijken. Inwoners en gemeente hebben elkaar nodig en vullen elkaar aan bij de uitvoering van de opgaven waar Nijkerk voor staat. Omgevingsbewust werken en participatie zorgen voor een optimale relatie met de samenleving en leveren betere plannen op. Daarom zullen we steeds meer en beter moeten nadenken over de behoeften van groepen inwoners, de gewenste relatie met hen en het meest passende proces in het onderlinge samenspel.

De Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur (NSOB) heeft de verschillende mogelijkheden in het samenspel tussen inwoners en gemeente samengevat in een schema. Dit is uiteraard een vereenvoudiging van de werkelijkheid, maar het biedt ons wel goede handvatten om onze rol in dat samenspel op een nieuwe manier te gaan vormgeven. Het schema laat zien dat we onze rol verschillend invullen:

- Afhankelijk van wie het initiatief uitgaat; vanuit de samenleving of vanuit de overheid.
- Afhankelijk van waarop gestuurd moet worden: op concrete resultaten of juist op randvoorwaarden.

Zo zullen we in het uitvoeren van wettelijke taken (zoals verlening van paspoorten en handhaving van veiligheid) vooral een ‘rechtmatige’ overheid moeten zijn. Hierbij lichten we besluiten en acties wel toe, maar laten we ze niet in dialoog tot stand komen of stellen we ze op het moment van uitvoering niet ter discussie.

Bij taken waar de overheid vooral concrete resultaten moet halen, zoals het bedrijfsmatig ophalen van huisvuil, zijn we vooral een ‘presterende’ overheid. We leggen goed uit wat we doen en spelen in op specifieke omstandigheden en leveren maatwerk waar mogelijk. Daar waar er sprake is van gedeelde verantwoordelijkheid bij het uitvoeren van maatschappelijke opgaven moeten we proberen om een ‘samenwerkende’ dan wel ‘responsieve’ overheid te zijn, die vanuit overleg, samenwerking, gelijkwaardigheid en wederkerigheid de taken uitvoert.

Het samenspel gaat verder dan omgevingsbewust werken en participatie. Het kan ook mogelijk zijn vraagstukken buiten de organisatie door de samenleving te laten oppakken. Hiermee wordt een deel van de autonomie van de gemeente overgedragen aan de samenleving.

Figuur 8 Kwadrant samenspel inwoners en gemeente

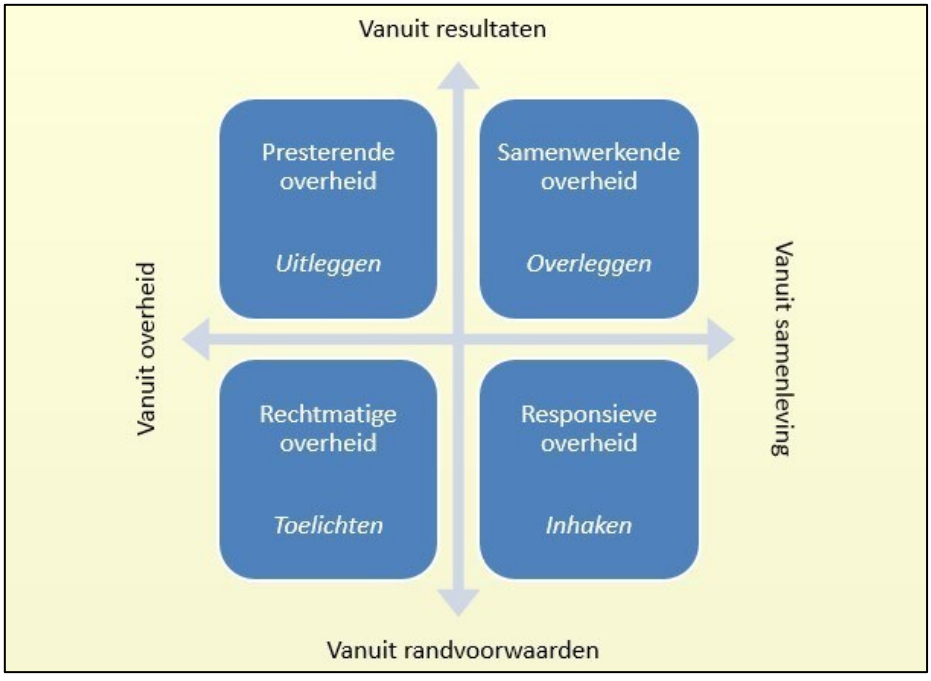

We hebben deze beweging al eerder ingezet in Nijkerk, onder andere met de vaststelling en uitvoering van de Dienstverleningsvisie in 2020. Daarin hebben we verschillende serviceformules geformuleerd, afhankelijk van het karakter van de taken die we uitvoeren. We willen de komende jaren verdere stappen zetten aan de hand van de nog uit te werken participatievisie van de gemeente.

We zorgen daarom de komende bestuurlijke periode voor opleiding en training van medewerkers, zodat omgevingsbewust denken in onze haarvaten komt en onze participatie verder professionaliseert. Op deze manier komt participatie echt in ons DNA en bouwen we actief aan een goede relatie met onze samenleving. Dat betekent dat we al lerend en evaluerend verder gaan, in een passend tempo dat nodig is om deze veranderende relatie tussen gemeente en samenleving stevig te borgen. We reserveren voor opleiding en training specifiek budget in het opleidingsbudget.

We zijn ons ervan bewust dat participatie en omgevingsbewust werken meer tijd kan kosten en ook extra kosten met zich mee kan brengen. We zien dat als een investering in de kwaliteit van plannen en besluiten en een investering in een goede relatie met onze inwoners. We willen ook nieuwe en innovatieve manieren gebruiken, bijvoorbeeld om doelgroepen in kaart te brengen en de wederkerigheid in het samenspel tussen inwoners/ondernemers en gemeente te stimuleren. We zullen onze regels waar mogelijk aanpassen om het perspectief van de leefwereld en die van de inwoners meer uitgangspunt te laten zijn bij het uitvoeren van onze activiteiten.

5. Afweging ambities en mogelijkheden

5.1 Kernboodschap afweging ambities en mogelijkheden

Deze kadernota schetst ten opzichte van de Ontwikkelagenda een aanzienlijk negatiever beeld van onze financiële mogelijkheden op de langere termijn voor de uitvoering van onze ambities. Als college vinden we het daarom essentieel dat we:

- voor de korte termijn maatregelen nemen om de voorziene tekorten voor 2027 niet verder op te laten lopen en de Begroting 2024 op een structureel sluitend niveau te houden;
- voor de langere termijn een fundamentele afweging en mogelijke heroverweging van onze ambities voor de langere termijn gaan uitvoeren. We gaan daarbij uit van de noodzaak van een ombuiging voor 2027 van ca. € 4 miljoen structureel.

Om deze fundamentele afweging goed te kunnen maken zullen we de komende periode een aantal essentiële bouwstenen vervaardigen en verzamelen (o.a. MIP en benchmark ambtelijke organisatie). We zullen aan de hand van de in de Ontwikkelagenda geformuleerde ‘knoppen’ opties en mogelijkheden onderzoeken en afwegen, waarbij alle opties bespreekbaar zijn voor ons. We zullen bij het onderzoek en de afweging van deze opties en mogelijkheden ook onze inwoners en betrokken maatschappelijke organisaties betrekken. Om de afweging goed te kunnen doen zullen we een procesvoorstel opstellen dat we na de zomer 2023 aan de gemeenteraad zullen voorleggen. Dit procesvoorstel zal er op zijn gericht om aan de hand van diverse scenario’s de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen om de juiste balans te vinden tussen onze ambities als Nijkerk in relatie tot de financiële mogelijkheden en de juiste balans tussen uitgaven en inkomsten van de gemeente. De besluitvorming hierover voorzien we dan bij de Kadernota 2025.

5.2 Een ongunstig financieel beeld voor de Kadernota 2024

Het algemene beeld (zie ook hoofdstuk 1 en 2) van de ontwikkelingen van onze financiële mogelijkheden worden per saldo fors ongunstiger, zoals onderstaand overzichten duidelijk laten zien (zie ook hoofdstuk 2 van deze kadernota).

Figuur 9 Financieel overzicht kadernota

(x € 1000): saldo -/- = nadeel	**2024** saldo	**2025** saldo	**2026** saldo	**2027** saldo
Begrotingssaldo voor Kadernota 2024	**791**	**1.195**	**-378**	**-200**
Autonoom	0	0	0	-164
Beleid	-349	91	-311	-462
Prijs	-560	-560	-710	-710
Raadsbesluit	-44	-193	-364	-514
Verbonden partijen	-396	-396	-396	-396
Ontwikkelagenda	-1.199	-971	-670	-122
Totale afwijking kadernota	**-2.548**	**-2.029**	**-2.451**	**-2.368**
Begrotingssaldo na Kadernota 2024	**-1.757**	**-834**	**-2.829**	**-2.568**
Structureel begrotingssaldo na Kadernota 2024	**260**	**515**	**-2.903**	**-3.058**
Investeringen	1.686	1.556	1.500	1.500

Bij het opstellen van het coalitieakkoord en de Ontwikkelagenda is in sterke mate uitgegaan van continuering van bestaand beleid, het leggen van eigen beleidsaccenten (ook vanwege nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen) en vooral het op een nieuwe manier vormgeven aan de uitvoering van het beleid. Deze nieuwe manier heeft vorm gekregen in de uitgangspunten van de Ontwikkelagenda. Het gaat daarbij voornamelijk om vernieuwing van vormen van samenspel tussen inwoners en gemeenteraad en (ook in relatie daarmee) om een integrale aanpak van opgaven.

De afgelopen maanden hebben laten zien dat ook de uitvoering van reeds eerder geformuleerd beleid en ambities voor veel uitdagingen zorgt. Dit komt door het dynamische krachtenveld en wisselende omstandigheden waarin deze uitvoering moet plaatsvinden. Daarnaast zijn er voortdurend nieuwe ontwikkelingen die ook nieuwe eisen stellen aan of verandering vragen van het al geformuleerde beleid of gestelde globale ambities. De beschrijving van de maatschappelijke opgaven in hoofdstuk 3 geeft daar diverse voorbeelden van. De uitkomsten van de 1e Berap laten ook zien dat de uitvoering van bestaand beleid en ambities geld en soms extra geld kost ten opzicht van eerdere ramingen. Waarbij kostenstijgingen, inflatie en schaarste aan personeel en arbeidskracht de bestedingsruimte voor de uitvoering structureel beperken.

5.3 Uitvoering Ontwikkelagenda in 2024

In hoofdstuk 3 is aangegeven op welke wijze wij uitvoering willen geven aan de Ontwikkelagenda middels een groot aantal voorstellen. De financiële consequenties daarvan zijn ook aangegeven en in bovenstaand overzicht samengevat. Deze voorstellen vragen deels nog wel besluitvorming, dus daarin zijn nog enkele keuzes mogelijk. In dit overzicht zijn ook de financiële gevolgen van de geplande inspanningen en activiteiten voor de komende jaren (kruisjeslijst, zie bijlage) weergegeven, waaronder de openstaande activiteiten waarvan in de Ontwikkelagenda is aangekondigd dat hiervoor nog (veelal incidentele) dekking voor gevonden moest worden (zie hoofdstuk 1). Bovenstaand overzicht geeft aan dat het structurele begrotingssaldo in de jaren 2026 en 2027 een tekort van respectievelijk € 2,9 en € 3,1 miljoen structureel bedraagt.

Uit dit overzicht blijkt dus dat aannames die we gedaan hebben in de Ontwikkelagenda over het meerjarig financieel beeld fors bijgesteld moeten worden. We gingen er toen vanuit dat het in 2023 geraamde tekort eenmalig zou zijn en gedekt kon worden uit de algemene reserve, die in 2024 en 2025 weer kon worden aangevuld. Die aanvulling kan met bovenstaand beeld niet meer als realistisch worden beschouwd. Dit betekent dat in de jaren 2023 – 2027 zonder nadere maatregelen een bedrag van in ieder geval ca. € 8,8 miljoen onttrokken zal moeten worden aan de algemene reserve. Het college acht een dergelijke omvangrijke onttrekking niet verantwoord.

Daarnaast blijkt uit dit overzicht dat de uitvoering van de ambities uit de Ontwikkelagenda zal leiden tot substantiële tekorten in de komende jaren. Er is in de jaren daarna vooralsnog geen verbetering te verwachten. Dit noopt tot een fundamentele bezinning over het geheel van onze ambities en financiële mogelijkheden.

Het beeld over de ontwikkeling van onze financiële mogelijkheden op de langere termijn is op dit moment nog niet compleet. We missen zicht op het lange termijnperspectief van de ontwikkeling van het gemeentefonds, als belangrijkste structurele inkomstenbron van onze gemeente. De verwachting is dat in de aankomende meicirculaire vanuit het Rijk hier nog geen duidelijkheid over komt en dat op z’n vroegst in de septembercirculaire hierover meer inzicht komt.

We zien ook nog een grote hoeveelheid investeringen op ons afkomen in bijvoorbeeld onderwijs, sport, gemeentelijke voorzieningen, infrastructuur, duurzaamheid. Dat past bij de ontwikkelambitie die we hebben uitgesproken. Dit gehele pakket moet afgewogen worden en vorm krijgen in een nieuw MIP (Meerjaren Investeringsprogramma). De uitvoering van dit programma zal een fors bedrag aan nieuwe kapitaallasten met zich meebrengen, waarmee nog geen rekening is gehouden in bovenstaand overzicht. Dit zal eind 2023 worden opgeleverd. Daarna kan bij de Kadernota 2025 door de gemeenteraad een besluit genomen worden over wat wij hiervan kunnen en willen realiseren.

Op grond van de landelijke afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd zal onze gemeente structureel ca. € 800.000 minder inkomsten krijgen voor de uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdwet. Dit zal gecompenseerd moeten worden door een navenante vermindering van uitgaven. Het is, mede gezien de bezuinigingen die in het kader van de Taskforce Sociaal Domein al zijn uitgevoerd door ons, nog onzeker of en hoe deze bezuiniging kan worden verwerkt binnen het jeugddomein en wat daarvan de effecten zijn. Dit zal nog nadere analyse en afweging vragen.

Ten slotte loopt er op dit moment een benchmark naar de formatie van onze ambtelijke organisatie. Deze moet ons meer inzicht geven in waar mogelijke tekorten of juist ruimte zit in onze organisatie om taken op een goede manier uit te kunnen voeren. Deze wordt naar verwachting eind juni opgeleverd.

5.2 Beïnvloedingsmogelijkheden structureel tekort ('knoppen')

In de Ontwikkelagenda zijn vier 'knoppen' of variabelen geïntroduceerd. Deze kunnen worden benut in de afweging om te komen tot een verantwoorde balans tussen enerzijds uitvoering van inhoudelijke ambities en anderzijds financiële mogelijkheden. Schematisch weergegeven zien deze er als volgt uit:

In onderstaand overzicht wordt aangegeven hoe deze 'knoppen' kunnen worden toegepast met de informatie die we op dit moment hebben.

Elementen/ knoppen	Mogelijkheden tot toepassing
A. Uitvoering van ambities en inspanningen ten behoeve van maatschappelijke opgaven	• Veel ambities en plannen zijn al vastgelegd in eerder genomen besluiten. Gekozen kan worden om deze niet (geheel) uit te voeren. • In deze kadernota zijn (in beperkte mate) nieuwe ambities en beleidsvoorstellen opgenomen waarover nog geen besluit is genomen. Hierbinnen is dus nog keuze mogelijk. Dit geldt ook voor de openstaande voorstellen uit Ontwikkelagenda. Gezien de omvang van de verslechterde financiële situatie en het overwegend incidentele karakter van deze uitgaven is het schrappen van deze projecten niet voldoende voor het terugdringen van het nu geraamde structurele exploitatietekort voor 2027. Terugdringing van dit structurele tekort vraagt ombuigingen. • Bij de opstelling van het MIP zullen nieuwe investeringen een plek moeten krijgen waarover – indien gewenst – nog nadere beslissingen mogelijke zijn. Dit vraagt per definitie besluitvorming door de gemeenteraad. Of er financiële ruimte is om (een deel van) het MIP ook daadwerkelijk uit te voeren is onderdeel van de Kadernota 2025. Op basis van de huidige cijfers is hier geen ruimte voor. Bij gelijkblijvende inkomsten zoals geraamd, zal deze ruimte gemaakt moeten worden door ombuigingen.

Elementen/ knoppen	Mogelijkheden tot toepassing
B. Risico-inschatting/-management	• Bij de Ontwikkelagenda is een onderbouwde aanname gedaan over het bedrag dat wij extra verwachten in de Algemene Uitkering in 2026: namelijk € 927.000. Dit was gebaseerd op de aanname dat het Rijk met een additionele € 1,5 miljard zou komen in plaats van een bedrag van € 1 miljard. In de Voorjaarsnota van het Rijk van 1 mei jl. is aangegeven de € 1 miljard te continueren voor 2027, maar zijn er geen aanpassingen gedaan voor 2026. Daarmee is het risico dat wij deze additionele € 927.000 niet (geheel) krijgen toegenomen. Voor 2027 geldt dat wij in de aanname over onze inkomsten weliswaar meer zekerheid hebben, maar dat we ook voor 2027 het risico lopen deze € 927.000 niet (geheel) te krijgen. Mocht dat het geval zijn dan loopt ons structurele tekort in 2027 op naar € 4.1 miljoen. • Bij de Ontwikkelagenda is ingeschat dat er verantwoord ruimte was te maken voor deels structurele (€ 1 miljoen) en deels meerjarig incidentele (€ 1,5 miljoen) uitbreiding en versterking van de ambtelijke organisatie. Deze ruimte is nog niet volledig benut. Er is geen aanleiding om er van uit te gaan dat die ruimte vergroot kan worden. Mogelijk zou er wel aanleiding kunnen zijn om met name het structurele gedeelte te heroverwegen in het kader van een integrale afweging met alle ambities, inkomsten en uitgaven bij de Kadernota 2025 en het binnenkort op te leveren formatieonderzoek. Aandachtspunt is het in evenwicht houden van uit te voeren taken en formatie. • Uit de ervaringen met de jaarrekeningen in de afgelopen jaren is af te leiden dat er jaarlijks een zekere onderuitputting is. Vooralsnog is het beeld dat deze onderuitputting geen structurele uitgaven betreft. Een eerste voorzichtige analyse is dat deze ruimte over meerdere jaren ongeveer € 1,5 miljoen zou kunnen zijn. Er wordt nog nader onderzocht of/hoe deze mogelijke ruimte benut kan worden.
C. Het besparen van kosten en/of verminderen/ veranderen taken	• Met onze inzet als gemeente op samenspel met en wederkerigheid vanuit de samenleving kan mogelijk op onderdelen gewerkt worden aan kostenbesparing. Tegelijk moet gewaakt worden om vanuit die lijn dit als doelstelling in te zetten. De kans op kwaliteitsverlies en ook op het ‘afhaken’ van inwoners en organisaties is dan groot. Er zijn zeker mogelijkheden om zowel vanuit ruimtelijk perspectief (rolneming marktsector) als vanuit sociaal (rolneming inwoners, maatschappelijke verbanden en organisaties) en veiligheidsperspectief (samenwerking maatschappelijke omgeving) te werken aan vermindering van directe overheidslasten, mits zorgvuldig afgewogen en gestuurd. • Op dit moment wordt een benchmark uitgevoerd naar onze ambtelijke organisatie. Het doel hiervan is om beter te kunnen onderbouwen waar mogelijke tekorten of overschotten zijn en hoe we hiermee om kunnen gaan in het kader van de ontwikkeling van de organisatie. Dit is een bouwsteen voor de fundamentele afwegingen in de voorbereiding van de Kadernota 2025. De uitkomsten zijn nog niet bekend. • Bij ongewijzigde rijksinkomsten ontkomen wij er niet aan om in bestaand beleid, dienstverlening en voorzieningen (kwalitatief en kwantitatief) ombuigingen aan te brengen. Dit zal vaak direct de inwoners of maatschappelijke partijen en ontwikkelingen raken. De kaasschaafmethode is in dit geval niet toereikend. Dit vraagt een fundamentele discussie en keuzes. In 2023 zal dit in kaart moeten worden gebracht. Dit is taakstellend. Het betreft dus niet een bezuiniging die meteen wordt ingeboekt. Over de omvang van de taakstelling zijn keuzes te maken. Dit komt terug in scenario’s voor het lange termijnperspectief.

Elementen/ knoppen	Mogelijkheden tot toepassing
D. Het genereren van (extra) inkomsten	Naast de middelen en inkomsten uit het gemeentefonds zijn er mogelijkheden om via specifieke uitkeringen of subsidies/publieke geldstromen activiteiten en taken in de verschillende taakvelden te kunnen financieren. Hier wordt al zo goed mogelijk gebruik van gemaakt. Zo worden duurzaamheidsambities uit de lijst met openstaande voorstellen uit de Ontwikkelagenda volledig door subsidies gedekt. Toch zijn er zeker nog verdere mogelijkheden die de komende jaren zouden kunnen worden benut. Kenmerk van dit soort inkomsten is wel dat ze in de regel incidenteel, dan wel project/activiteit gebonden zijn en daarmee dus beperkt effect hebben op de langere termijn financiële situatie van de gemeente. Daarnaast kunnen extra inkomsten worden gegenereerd uit lokale belastingen en heffingen. Als opties kunnen daarbij worden genoemd: • De verhoging van de OZB boven inflatie. Hiervoor zijn verschillende methoden toepasbaar. Het meest eenvoudige is het verhogen van het tarief. Per procent tariefstijging (in principe mogelijk per 2024) is de inkomstenstijging ca. € 110.000. Een verhoging is mogelijk in stappen (bijvoorbeeld 4 x 2%) of via een eenmalige verhoging (bijvoorbeeld 8 – 10%). • De huidige planning is om in het najaar van 2023 het Programma Water Nijkerk 2023 t/m 2027 door de raad te laten vaststellen. Dit is het oude rioleringsplan (GRP) aangepast aan de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 zal ingaan. Vanwege hogere materiaal-, energie- en loonkosten en extra kosten voor klimaatadaptatieve maatregelen, zoals ontkoppelen en aanleg infiltratievoorzieningen, zal de rioolheffing toenemen vanaf het jaar 2024. De raad zal daarbij kunnen aangeven binnen welke periode (bijvoorbeeld 5 of 10 jaar) de uiteindelijke maximale rioolheffing wordt bereikt. Omdat kosten en uitgaven voor het riool in een gesloten systeem plaatsvinden zal dit geen gevolgen hebben voor de begroting. Wel kan het invloed hebben op de lasten voor inwoners, afhankelijk van de wijze waarop de kostentoedeling plaats zal gaan vinden.

Met het in combinatie toepassen van deze ‘knoppen’ kunnen verschillende scenario’s/varianten voor het aanbrengen van balans tussen ambities en mogelijkheden worden opgesteld. Met het invullen en beschrijven van dergelijke scenario’s wordt inzicht gegeven in het geheel van beïnvloedingsmogelijkheden van het structureel tekort. Hiermee ontstaat voor de gemeenteraad ook de mogelijkheid om hierin eigen voorkeuren en (sub)varianten te exploreren en dialoog te brengen. Het college wil die dialoog graag aangaan.

5.3 Heroverweging ambities en mogelijkheden in 2024 en 2025

Het college vindt het van groot belang om zo goed mogelijk de inspanningen uit de Ontwikkelagenda te kunnen blijven uitvoeren. Anderzijds vinden we het belangrijk om in 2024 de lange termijn financiële problematiek in ieder geval niet te vergroten en zo mogelijk te verminderen. Tevens vinden we het essentieel om voor de langere termijn te komen tot een herbezinning van onze inkomsten en uitgaven in relatie tot de ambities die we hebben.

Kaders Begroting 2024

Het college kiest voor het uitgangspunt van een structureel sluitende begroting in 2024 en kiest er tevens voor om het structureel tekort van maximaal € 3,1 miljoen in 2027 niet verder op te laten lopen. Bij de voorbereiding van de Begroting 2024 moet nog rekening gehouden worden met nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld meicirculaire, evt. gemeenschappelijke regelingen, autonome ontwikkelingen) die deze uitgangspunten kunnen aantasten. Indien dat het geval zou zijn zet het college zo veel mogelijk in – daar waar dit aan de orde is – op substitutie van 'oud voor nieuw'. Dat wil zeggen dat nieuwe uitgaven in principe moeten worden gedekt door het vervallen van bestaand beleid in een bepaald taakveld of elders. Indien zich in de voorbereiding van de Begroting 2024 verder - nu nog onverwachte - tegenvallers van enige omvang voordoen, zal het college verdere voorstellen voorbereiden op basis van de vier 'knoppen':

A. Het schrappen in voorstellen die in deze kadernota staan aangekondigd.
B. Het oprekken van risico's. Bijvoorbeeld in de inschatting van mogelijkheden voor benutting van de onderuitputting in de begroting.
C. Het formuleren van een taakstelling voor de vermindering van kosten en/of vergroting van efficiency in de ambtelijke uitvoering. Hierbij moeten we wel rekening houden met de precaire ontwikkeling waarin de ambtelijke organisatie zich op dit moment bevindt.
D. Verhoging van inkomsten. Bijvoorbeeld voortzetting van de trendmatige verhoging van de OZB op 2% boven inflatie per jaar vanaf 2024. Een 1% tariefstijging van OZB betekent een inkomstenstijging van ca. € 110.000 en een gemiddelde stijging van € 4 per huishouden per jaar.

Voorbereiding keuzes langere termijn

Door de gewijzigde financiële situatie zien we voor de iets langere termijn noodzaak en urgentie om als college een fundamentele afweging te maken tussen aan de ene kant onze ambities, en aan de andere kant de financiële en personele mogelijkheden om die ambities vorm te geven. Fundamenteler dan wij bij het presenteren van de Ontwikkelagenda voor ogen hadden. We zien ook dat belangrijke bouwstenen voor die afweging, zoals inzicht in ombuigingsmogelijkheden in ons bestaand beleid, op dit moment deels nog ontbreken. Om in dit dilemma verantwoord op te treden neemt het college zich voor om in de aanloop naar de Kadernota 2025 de belangrijke kerninformatie voor deze noodzakelijke lange termijnafweging op een rijtje te krijgen.

We zien als college het belang van al onze ambities, zowel op ruimtelijk terrein als op sociaal terrein, op het terrein van dienstverlening en op het terrein van veiligheid. We zullen tot een onderlinge afweging moeten komen en ook tot een afweging tussen noodzakelijk geachte uitgaven en inkomsten van de gemeente. We zetten daarom in op een zorgvuldig proces van afweging, waarin alle kerninformatie zoals boven aangegeven kan worden betrokken.

Met behulp van deze informatie kunnen we op onderbouwde wijze scenario's ontwikkelen over hoe op de lange termijn de balans tussen ambities en financiële mogelijkheden kan worden bereikt. Het knoppenschema biedt daarvoor een goed instrument. Bij deze fundamentele afweging willen wij ook inwoners en andere betrokken partijen een positie geven in de gedachtenvorming en afweging van opties. Daarin betrekken we dan ook – waar relevant – aspecten als rolneming, wederkerigheid en verdeling van verantwoordelijkheid in het samenspel tussen van gemeente en inwoners/samenleving in het uitwerken van mogelijkheden voor uitgavenvermindering en inkomstenvergroting.

Voor het gesprek en de dialoog met raad en samenleving zullen door ons scenario's worden ontwikkeld binnen het volgende financiële raamwerk:

- Uitgegaan wordt van een totaal ombuigingsbedrag van in totaal ca. € 4 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit € 1,5 miljoen ruimte voor nieuwe kapitaallasten ten gevolge van het nieuwe MIP en € 2,5 miljoen voor exploitatiekosten exclusief kapitaallasten MIP. Van deze € 2,5 miljoen is € 1 miljoen het gevolg van de afspraken in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd.
- Er wordt € 900.000 onzekerheid geaccepteerd vanwege de onzekerheid omtrent de hoogte van het gemeentefonds 2026 e.v.
- Er wordt gewerkt aan optimalisatie van subsidiemogelijkheden en binnenhalen van externe middelen en bijdragen van derden.

Voor het gesprek en de dialoog met raad en samenleving zullen door ons scenario's worden uitgewerkt binnen de volgende financiële kaders:

Scenario A: Ombuigen zonder verhoging inkomsten/OZB

Scenario B: Ombuigen met beperkte verhoging inkomsten/OZB

Scenario C: Ombuiging met vermindering uitgaven en verhoging inkomsten/OZB in gelijke verhouding (50%-50%)

Wij bereiden de komende periode een plan van aanpak/procesvoorstel voor inzake het traject van onderzoek en afweging tot en met de Kadernota 2025 op basis van bovenstaande. Wij willen dit uiterlijk oktober 2023 aan de gemeenteraad voorleggen.

5.4 Recapitulatie en voorstel voor besluitvorming

Het college stelt de gemeenteraad op grond van bovenstaande het volgende voor:

> Kennis te nemen van de ontwikkelingen en actuele gegevens van belang voor de besluitvorming over deze Kadernota 2024 en de daarbij zichtbaar wordende zorgelijke financiële situatie op de langere termijn.

Begroting 2024

Voor de opstelling van de Begroting 2024 uit te gaan van de volgende kaders:

- Voortzetting van de uitvoering van de voorstellen uit deze kadernota, met een aangepaste planning van bestuurlijke onderwerpen voor de jaren 2023-2026.
- Deze uitvoering plaats te laten vinden binnen het uitgangspunt van een sluitende structurele begroting in 2024 en van een structureel tekort van maximaal € 3,1 miljoen in 2027, exclusief kapitaallasten voor investeringen voor nieuwe investeringen vanaf 2025, bij een risico in het kader van de uitkering gemeentefonds van ca. € 900.000.
- Het college te verzoeken - indien nodig - nadere keuzes voor te leggen bij de Begroting 2024 om binnen dit bestedingsplafond te blijven.
- In te stemmen met de inzet om de te verwachten bezuinigingen op de jeugdzorg per saldo volledig te compenseren in de structurele uitgaven. Met dien verstande dat hiervoor een nader te bepalen periode van ingroei komt en er ook zeker in geïnvesteerd zal moeten worden om dit te bereiken.

Kadernota 2025

Het college te verzoeken:

- bij de opstelling van de Kadernota 2025 te komen met een fundamentele bezinning op bestaand beleid, ambities en financiële mogelijkheden voor de langere termijn, op basis van de dan beschikbare actuele gegevens over de ontwikkeling van het gemeentefonds, investeringen (MIP), benchmark ambtelijke organisatie en overige informatie;
- te onderzoeken of de onderuitputting die mogelijk in de exploitatie zit (ca. € 1,5 miljoen) ingezet kan worden voor uitvoering van het nog op te stellen MIP;
- in het ombuigingsproces ruimte te maken voor een dialoog met zowel de samenleving als de gemeenteraad;
- in dit ombuigingsproces nadrukkelijk te kijken naar het effect van een andere rolneming van de gemeente;
- hierbij scenario’s voor te leggen met gebruikmaking van de in de Ontwikkelagenda genoemde knoppen: ambities, risico’s, uitgaven en inkomsten. Deze moeten een beeld geven van de mogelijkheden en effecten van een verschillende verhouding tussen uitgavenvermindering en inkomstenverhoging (OZB);
- op basis van de huidige inzichten gaan we uit van een ombuiging van in totaal ca. € 4 miljoen;
- de raad hiervoor uiterlijk in oktober 2023 een procesvoorstel voor te leggen.

Bijlage: Inspanningen en activiteiten voor de komende jaren

	Onderwerp	Jaar										Maatschappelijke opgaven							
		2023							2024	2025	2026								
		Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December				1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
	Taakveld Sociaal																		
1.	Taskforce 2021-2024				Borging primair proces							X				X	X		
2.	Regiovisie Geweld hoort nergens thuis 2020-2024								Evaluatie en nieuwe visie ontwikkelen			X				X			X
3.	Handhavingsbeleid Participatie [2]	Informeren raad										X					X		X
4.	Participatiewet, Visie op werk					Ontwikkelen nieuw beleid [3]						X					X		X
5.	Handhavingsbeleid Wmo [2]	Informeren raad										X				X			X
6.	Handhavingsbeleid Jeugd [2]	Informeren raad										X				X			X
7.	Beleid Schuldhulpverlening 2021-2025	Uitvoerings-programma ontwikkelen en vaststellen 2023-2025															X		
8.	Sportnota 2013-2025									Herijking		X				X			
9.	Behoeftebepaling binnensport	*Gereed*										X				X			
10.	Behoeftebepaling buitensport				Vaststellen							X				X			
11.	Actualisatie Integrale Huisvestingsplan Onderwijs							Actualisatie vaststellen				X				X			
12.	Nota maatschappelijk vastgoed 2013-2025									Herijking		X				X			
13.	Kunst- en cultuurbeleid								Ontwikkelen beleid			X				X			
14.	Nieuwe visie op werk (economisch en arbeidsmarktbeleid)					Ontwikkelen beleid [3]								X			X		
15.	Armoedebeleid Integraal Sociaal beleid					Ontwikkelen beleid [3]											X		
16.	Integraal Sociaal beleid (Programma Jeugd Volwassenen en Ouderen)	Raadsinfor-matiebrief [4]					Beeldvormen de sessie		Oplevering			X		X		X	X		X
17.	Transformatieplan 2021-2024								Eindevaluatie			X				X	X		
18.	Regionale visie Publieke Gezondheidzorg Gelderland Midden								Evaleren en herijking			X				X			
19.	Regiovisie Jeugdhulpregio Foodvalley 2022-2025									Herijking		X							
20.	Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid							Ontwikkelen beleid en uitvoerings-plan [5]								X			
21.	Antidiscriminatiebeleid								Ontwikkelen beleid [6]			X				X			
22.	Beleidsplan Wmo (meenemen bij opstellen Volwassenen en Ouderen)											X				X			
	Taakveld Ruimte																		
23.	Omgevingsvisie						PvA Omgevings- en mobiliteits-visie 2.0		Omgevings-visie 2.0			X	X	X	X		X	X	

[2] Programma nieuwe beleid moet nog ontwikkeld worden. Op basis van het ontwerp proces Jeugd, Volwassenen en ouderen kan deze gepland worden. We informeren de raad in juni over de wijze waarop we dit oppakken en wanneer.
[3] Voorstel is deze te verplaatsen naar oktober. Reden is dat Sociaaldomeinraad (SDR) en uitvoeringspartners dan goed meegenomen kunnen worden in het proces.
[4] Het proces wordt op dit moment ontworpen en is in juni 2023 helder. De raad wordt dan met een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Naar verwachting doen we een verzoek om dit beleid begin 2024 vast te stellen en in november tussentijds een beeldvormende sessie met de raad te hebben.
[5] We informeren de raad over het proces van de beleidsontwikkeling nadat LEA agenda klaar is.
[6] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Ontwikkelen beleid na rekenkamer rapport oktober 2023.

Onderwerp		Jaar										Maatschappelijke opgaven							
		2023							2024	2025	2026								
		Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December				1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
24.	Uitvoeringsprogramma omgevingsvisie [7] 1. Programma water (GRP) 2. Programma landelijk gebied 3. Programma inbreidingslocaties wonen/werken 4. Programma omgevingskwaliteit											X	X	X	X		X	X	
25.	Omgevingsplan	*Gereed*										X	X	X	X		X	X	
26.	Vaststellen nieuwe legesverordening (onderdeel Omgevingswet)									Herziening beleid		X	X	X	X		X		
27.	PRMI (vanaf nu MIP)								Herziening MIP [8]			X	X	X	X				
28.	Afsprakenkader kantoren (apart onderdeel RPW)								Herziening beleid [9]				X	X					
29.	Actualisatie PDV-beleid (regio Foodvalley) (2020)								Opstellen nieuw beleid				X	X					
30.	Woondeals (regio Amersfoort (2021) en regio Foodvalley) [10]				Opstellen regionale woondeals							X	X		X				
31.	RPLG (Landbouwvisie) (regio Foodvalley)	Vaststellen regionale visie										X	X		X				
32.	Inbreng verstedelijkingsstrategieën (regio Foodvalley en Amersfoort)						Gebiedsuitwerkingen						X		X				
33.	Gebiedsvisie Paasbos				Vaststellen gebiedsvisie				Vaststellen omgevings-plan			X	X	X				X	
34.	RES 1.0 (2021)		RES 2.0 (voortgangs-rapportage)						RES 3.0 (Herijking)				X		X				
35.	RAP (regionaal adaptatieplan)								Opstellen uitvoerings-plannen [11]				X		X				
36.	Woonvisie 2020+ (2020)								Herziening woonvisie			X	X		X				
37.	Woonzorgvisie								Vaststellen visie			X	X		X	X			
38.	Prestatieafspraken corporaties	*Gereed*								Vaststellen		X							
39.	Woningbouwverordening (doelgroepen en differentiatie) (2021)									Herziening beleid		X	X		X	X			
40.	Huisvestingsverordening (2019) c.q. urgentieverordening							Vaststellen herziening				X	X		X	X			
41.	Startersleningenbeleid (verordening 2018)				Herziening beleid							X							
42.	Nota arbeidsmigranten (2019)								Herziening beleid [12]			X	X						
43.	Woonwagenstandplaatsen						Vaststellen beleid					X	X		X				
44.	Economische visie (2021)									Herziening beleid			X	X	X		X		
45.	Visie vrijetijdseconomie (2021)									Evaluatie en herziening beleid			X	X	X		X		
46.	Detailhandelsstructuurvisie (2019)								Herziening beleid				X	X			X		
47.	Visie aantrekkelijk Nijkerk (2015)	*Gereed*												X	X				

[7] Planning nog niet bekend. Programma landelijk gebied is afhankelijk van ontwikkeling RPLG. Programma inbreidingslocaties wonen/werken en Programma omgevingskwaliteit: nog geen capaciteit beschikbaar.
[8] Stond in 2023 gepland, voorstel om besluitvorming naar 2024 door te schuiven. Vaststelling vindt plaats in voorjaar 2024 bij Kadernota 2025.
[9] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. De noodzaak om in 2023 te actualiseren is niet aanwezig.
[10] Deels gereed, zie LTA 720: Raadsinformatiebrief Regio Amersfoort.
[11] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Er is nog geen capaciteit/middelen aanwezig om te kunnen starten een bijdrage aan het opstellen van regionale uitvoeringsplannen.
[12] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. De nota is in 2021 vastgesteld. Er is geen reden om al in 2023 te actualiseren.

Onderwerp		Jaar										Maatschappelijke opgaven							
		2023							2024	2025	2026								
		Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December				1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
48.	Beleidskader Toekomstbestendige bedrijfsterreinen (TBB)				Vaststelling nieuw beleid								X	X	X				
49.	Uitgiftebeleid bedrijfsterreinen	*Gereed*											X	X	X				
50.	Projectplan realisatie 15-20 ha nieuw bedrijfsterrein								Kaderstelling [13]				X	X	X				
51.	Standplaatsenbeleid (2010)				Herziening beleid								X	X					
52.	Terrassenbeleid	*Gereed*											X	X					
53.	Gemeentelijk monument								Kaderstelling [14]					X	X				
54.	Uitwerkingsagenda LOP (biodiversiteit, klimaatadaptatie, versterking landschap)								Uitwerkings-agenda				X		X				
55.	Landschapsregeling (2016)								Evaluatie en herziening beleid [15]				X		X				
56.	Hoevelakense Bos						Werkbezoek		Opstellen uitvoerings-plan						X				
57.	Erfgoed (notitie Eigenheid en karakter) 2019					Evaluatie en herziening beleid									X				
58.	Routekaart Nijkerk energieneutraal 2050 (2019)								Evalueren [16]				X		X				
59.	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid (2020-2023)		Monitoring in raad		Raadsinformatiebrief met stand van zaken				Herziening uitvoerings-programma [16]				X		X				
60.	Transitievisie warmte (2021)								Opstellen uitvoerings-programma [16]				X		X				
61.	Beleidskader zon (2020)									Herziening beleidskader zon			X		X				
62.	Beleidskader kleine windmolens (2022)	Vaststellen beleidskader											X		X				
63.	Beleidskader wind									Vaststelling nieuw beleid			X		X				
64.	Notitie lokaal eigendom				Raadsvoorstel									X	X				
65.	Twee windturbines langs A28					Voortzetting plan van aanpak				Vergunning-verlening			X		X				
66.	Eerste tranche zonneweide: Palestinaweg						RIB over projectgebied zon		Vergunningverlening				X		X				
67.	Onderstation Nijkerk		Principe verzoek van Liander in behandeling										X	X	X				
68.	Vrijgave tweede tranche zon 20-30 ha (evt. door een maatschappelijke tender)								Raadsvoorstel tweede tranche [17] en vergunning-verlening				X		X				

[13] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Er is nog geen capaciteit/middelen aanwezig om te kunnen starten.
[14] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Er is nog geen capaciteit/middelen aanwezig om te kunnen starten met een kaderstelling.
[15] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Deze hangt samen met het opstellen van het lokaal programma landelijk gebied. Het opstellen van een lokaal programma is afhankelijk van landelijke ontwikkelingen die vertraagd zijn.
[16] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. We gaan door met de in dit uitvoeringsprogramma opgevoerde thema's. In het najaar vindt evaluatie plaats en wordt gestart met een nieuw actieprogramma.
[17] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de vrijgave van de eerste tranche zon. Om die reden is vrijgave van de 2e tranche naar 2024 verschoven.

Onderwerp		Jaar										Maatschappelijke opgaven							
		2023							2024	2025	2026								
		Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December				1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
69.	Opzetten Nijkerkse Energie-alliantie							Convenant energie-alliantie	Plan congestiemanagement en Plan Energie Hub [18]					X	X				
70.	Deelname aan Energieweb	*Gereed*												X	X				
71.	Beleidskader circulaire economie							Vastellen beleid. Gekoppeld aan grondstoffen- en afvalbeleid						X	X				
72.	Mobiliteitsvisie (vervangt GVVP uit 2011)							Zie 24. Omgevings-visie	Mobiliteits-visie 2.0 incl. uitvoerings-programma				X		X			X	
73.	Inbreng bereikbaarheidsagenda regio Foodvalley, regio Amersfoort en NWV	*Gereed*											X	X	X				
74.	Corridorvisie Veluwelijn incl. station Corlaer						Vaststellen						X	X	X				
75.	Heropening station Nijkerk i.s.m. NS [19]											X	X	X	X				
76.	Laadvisie (2022)						Vaststellen college en informeren raad								X				
77.	Parkeernota (2021)									Nieuwe nota			X		X				
78.	Nota grondbeleid (2013)					Vaststelling nota grondbeleid					Herziening nota		X						
79.	Nota kostenverhaal (2013)							Herziening beleid					X						
80.	Nota risicomanagement (2014) (haakje met BVED)								Herziening beleid										X
81.	Welstandsnota (2013) en beeldkwaliteitsplannen								Herziening beleid [20]						X				
82.	Koepelplan landgoed Appel (2015)								Vaststelling nieuw beleid				X		X				
83.	Bloemrijke akkerranden	*Gereed*													X				
84.	Visie beheer openbare ruimte (2020)									Vaststelling nieuw beleid			X		X			X	
85.	Beheervisie groen (2012)						Vaststelling nieuw beleid						X		X				
86.	Speelruimtebeleidsplan (2012)						Vaststelling nieuw beleid					X	X		X				
87.	Hondenuitlaatbeleid (2003)	*Gereed*													X				
88.	Grondstoffen- en afvalbeleid (2017)					Vaststellen ontwerpplan raad		Vaststellen afvalstoffenheffing raad							X			X	
89.	Ambitieweb (als basis voor gebiedsontwikkelingen)								Raadsvoorstel [21]				X		X			X	
90.	Programma Water (GRP - Gemeentelijk Rioleringsplan) (2018)				Vaststelling nieuw GRP [22]										X				
91.	Beheerplan wegen (2020)								Vaststelling nieuw beleid				X		X				

[18] We zijn hiermee eerder gestart.
[19] Geen stukken naar de raad.
[20] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Dit gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie, te weten het programma Omgevingskwaliteit.
[21] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2024 door te schuiven. Hiervoor is op dit moment geen capaciteit. We verwachten dit in het najaar te kunnen opstarten.
[22] Zie ook programma Omgevingsvisie.

Onderwerp		Jaar										Maatschappelijke opgaven							
		2023							2024	2025	2026								
		Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December				1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1
92.	Beheerplan sloten en bermen en duikers (2011)	*Gereed*											X		X				
93.	Beheerplan begraafplaatsen (2021)									Vaststelling nieuw beleid					X				
94.	Beheerplan openbare verlichting (2021)									Vaststelling nieuw beleid [23]					X			X	
95.	Beheerplan (civiele) kunstwerken (2016)	Vaststelling nieuw beleid													X				
96.	Beheerplan straatmeubilair (2021)									Vaststelling nieuw beleid					X				
97.	Beheerplan haven en sluizen (2021)									Vaststelling nieuw beleid					X				
98.	Meerjarenonderhoudsprogramma vastgoed									Vaststelling nieuw beleid					X				
99.	Opvang vluchtelingen [24]	*Gereed*										X	X						
Taakveld Bedrijfsvoering & Dienstverlening																			
100.	Nieuw gemeentehuis verduurzaming	*Gereed*										X			X				
101.	Archief	Besluit-vorming																	X
102.	BLNP (onderzoek naar rechtsvorm)		BLNP-raadsleden-bijeenkomst																X
103.	Plan van aanpak inrichting/optimalisering huis van control					Plan van aanpak voor audit-commissie													X
104.	Integraal veiligheidsplan							Besluit-vorming										X	
105.	Doorontwikkeling P&C-cyclus(i.s.m. auditcommissie)						I.s.m. audit-commissie												X
106.	Nota's M&O-Beleid					Herziening en vaststelling beleid													X
107.	Nota Reserves en voorzieningen	Raad																	X
108.	Nota Risicomanagement					Herziening en vaststelling beleid													X

[23] Stond in 2023 gepland, voorstel om naar 2025 door te schuiven. Een beheerplan heeft een minimale doorlooptijd van vier jaar. Actualisatie vindt op zijn vroegst in 2025 plaats.
[24] Is overgegaan van taakveld Bedrijfsvoering & Dienstverlening naar taakveld Ruimte.

Projectenlijst en woningbouwprognose

Project	Verwachte oplevering	Totaal aantal woningen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Bestemmingplan in de raad
Nijkerk														
Stadshaven fase 2	2026-2031	565				95	95	95	95	95	90			Medio 2024
Oude Barneveldseweg	2024-2025	162		60	102									Al vastgesteld door de raad
Doornsteeg fase 3 (circa 70% grond eigendom gemeente)	2024-2030	650		90	90	95	95	95	95	90				Oktober/november 2023
Landgoed Appel	2025	6			6									Niet bekend, plan nog niet ingediend
Stadshaven fase 1a (grond eigendom gemeente)	2025	30			30									Al vastgesteld door de raad
Spaanse Leger	2023 - 2024	351	200	151										Al vastgesteld door de raad
Kerkplein (bij de toren)	2024	99		99										Bevoegdheid van het college, is uitwerkingsplan. Naar college in 2024 op basis van vervolg Bouwplan Kerkplein.
Vetkamp Mitsubishi Texaco	n.t.b.													Plan is opgeschort, voorlopig geen ontwikkeling
(Oude) Scoutingterrein (grond eigendom gemeente)	2023	11	11											Al vastgesteld door de raad
Paasbos	2025-2027	200					70	70	60					Omgevingsplan naar verwachting 2de helft 2024 in raad. In de Ontwikkelagenda genoemde planning is niet conform woningbouwmonitor. Nieuwe planning start eind 2026, nadruk op 2027-2029.
Herontwikkeling St. Jozef (netto toevoeging)	2025	15			15									Eerste helft 2024
Bronswerk (140)	n.t.b.													Voorlopig geen ontwikkeling
Herontwikkeling meubel- en tapijthal	2025	44			44									Juni 2023
Achterzijde Hoogstraat 26	2025	13			13									September/oktober 2023
Oranjelaan 6, kantoor Nijkerk Unive	2026	22				22								Niet bekend, plan nog niet ingediend
Spoorstraat, voormalige kantoor ING	2024	15		15										In april 2023 heeft de raad een kaderstellend besluit genomen. Het streven is om het bestemmingsplan in het de tweede helft van 2023 ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
Van 't Hoffstraat 2 t/m 10, 14, 14a 18 en 2	n.v.t.													Plan is onlangs afgelast
Van Rensselaerstraat 12	2025	12			12									Niet bekend, participatie recent opgestart. Er is nog geen kaderstellend besluit genomen.
Nijkerkerveen														
Filippo-terrein/De Goede Woning (eigen grond WSN)	2023	35	35											Al vastgesteld door de raad
Deelplan 2, Landelijk (25 - 50 woningen)	n.t.b.													Voorlopig geen ontwikkeling
Deelplan 3	2025-2029	350			70	70	70	70	70					Juni 2023
Uitbreiding De Goede Woning	2023	3	3											Plan viel onder bevoegdheid college. Hier ligt al een onherroepelijke vergunning.
Dokter van de Kolkstraat	2024	7		7										September/oktober 2023
Hoevelaken														
Klaarwater (fase 1)	2025-2033	650			70	70	70	70	70	75	75	75	75	Kaderstelling 2e helft 2023
Eikenschuur (poort van Hoevelaken)	2024	47		47										Eerste helft 2024
Locatie Euretco	2025-2030	361			60	60	60	60	60	61				Nog niet bepaald, doch niet eerder dan 2e helft 2024
Westerdorpsstraat 13, 15, 17	2023-2024	12	12											Plan valt onder bevoegdheid college. Geen bestemmingsplanprocedure, maar Omgevingsvergunning is verleend, nu beroepsprocedure. Afhankelijk hiervan zo snel mogelijk start bouw. Zitting rechtbank eind juli 2023
Beverdam	2024	36		36										Omgevingsvergunning is aangevraagd
Overige centrumlocaties Hoevelaken	2023-2027	40	10	10	10	10								Nog geen zicht op omgevingsvergunning, bestemmingsplan per locatie. Eerste appartementen mogelijk eind 2023.
Totaal aantal woningen		***3736***	**271**	**515**	**522**	**422**	**460**	**460**	**450**	**321**	**165**	**75**	**75**	

Specifieke projecten met flexibele woonvormen		
Spoorkamp 1 (Knarrenhofje)	2024	30
Spoorkamp 2 (Wonen bij Jaap)	2024	250
Opvang Oekraïners	Juni 2023	50
Arbeidsmigranten	2024/2025	100
	Totaal	**430**

Toekomstige gebiedsontwikkelingen na 2030			
Nijkerk			
Luxool	na 2030	PM	Prioriteren; relatie met oostelijke verbindingsweg
Stationsgebied	na 2030	PM	Prioriteren; relatie met oostelijke verbindingsweg
Slichtenhorst	na 2030	PM	Prioriteren; relatie met oostelijke verbindingsweg
Havenkom West	na 2030	PM	Temporiseren
Nijkerkerveen			
Nijkerkerveen-West	na 2030	PM	Temporiseren
Hoevelaken			
Klaarwater fase 2	na 2030	PM	Relatie met aansluiting A1 en knooppunt Hoevelaken
	Totaal	**PM**	

Individuele woningbouwaanvragen zijn niet opgenomen in deze projectenlijst.
Woningbouwaantallen voor toekomstige gebiedsontwikkelingen na 2030 worden duidelijk bij het opstellen van de desbetreffende gebiedsvisies en de daarbij aan de raad aan te bieden kaderstellingen.